

Nr. 3 (septembrie 2011)

ISSN 1857-4424

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Maria Tănase —
Edith Piaf a noastră

PROIECTUL
„REALITĂȚI CULTURALE”

nr. 3 (septembrie 2011)

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa,
redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,
director adjunct Muzeul Național de
Etnografie și Istorie Naturală

dr. Victor Ghilaș,
Academia de Științe a Moldovei

dr. Vasile Chiseliță,
Academia de Științe a Moldovei

Gheorghe Neculaescu,
director Cabinetul metodic al Minis-
terului Culturii

Alexei Rău,
director Biblioteca Națională

Veta Ghimpu-Munteanu,
redactor Teleradio-Moldova

Ion Bălțeanu,
președinte Uniunea Meșterilor Popu-
lari din Moldova

Corina Burghilea,
grafică

Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

Adresa: or. Chișinău, str. București,
68, of. 313
Tel.: (+373 22) 22-37-86, 20-25-53
Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: popapavel55@gmail.com

Materialele expediate redacției — în
variantă electronică, nu se reîntorc
autorilor.

Articolele nu totdeauna vor cores-
punde cu poziția redacției.
Republicarea materialelor este per-
misă cu acordul redacției.

Tipar: Editura „Notograf Prim” SRL

Indice de abonare:
PM 32118
Preț: 15 lei

SUMAR

*** Septembrie. Calendar cronologic.2

ALEXEI MATEEVICI Fie voia ta! (povestire)4

*** Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul
– 11 septembrie...6

NICOLAE ȘPATACOVȘCHII Jiocul satului Răciula...7

NADEJDA GORPIN Pregătirea profesională
a specialistului din domeniul coregrafie8

RAISA MAHU De la propagandă la difuzarea
culturală.10

GHEORGHE NICOLAESCU O întâlnire de suflet ...12

PAVEL POPA „Moștenitorii”13

TAMARA BOROSAN La sofca cu zestre
a Valentinei Guțu15

THEODOR ROGALSKI Maria Tănase.16

*** Simion Florea Marian, unul din cei mai
de seamă folcloriști și etnografi români19

*** La mulți ani Sofia Vicoveanca!21

*** Silvia Grigore24

DIANA BEDRAȘCO *Eminesciana* — Festival
Național de Muzică și Poezie25

TATIANA BEJAN Micul prinț de la nordul
Moldovei27

VALERIU VLAS Eu mă duc... codrul rămâne28

TATIANA COROI Filiala Școlii de Arte
„Valeriu Hanganu”29

*** Eudochia Socinschi-Plăcintă21

SALUT DRAGĂ PRIETENE!

Discuțiile noastre pe paginile revistei, sper să fie de bun augur în scopul cercetării, dar și valorificării tradițiilor autentice naționale, comemorării înaintașilor noștri dar și evidențierea celor mai de valoare momente care își lasă amprenta în viața spirituală a noastră.

Ambii suntem convinși că creația artistică zămislită cu mult har de către generațiile precedente a devenit parte componentă a spiritualității noastre fără de care nu ne putem închipui nici pentru o clipă viața.

Revista Realități culturale vine să confirme încă o dată, pentru viitoarea generație, că tezaurul național folcloric este enciclopedia spirituală a neamului dar și bine cuvântata cale spre un viitor mai fericit, viitor care nu poate avea loc dacă indiferența sau pasivitatea noastră va fi instaurată în capul mesei și noi vom aștepta daruri de undeva...

Spunându-ți pasul pe paginile revistei noastre, fii sigur că vei fi auzit de foarte multă lume care gătește la fel și vei fi susținut și de noi în realizarea aspirațiilor tale, care vor contribui la valorificarea moștenirii folclorice, sau împreună vom completa încă o pagină de mare importanță a istoriei

neamului. Anume despre aceasta vorbesc și bunele intenții ale colegilor mei din republică – Ion Benchei, Mariana Cocieru, Zinaida Dica, Andrei Tamazlicaru, Claudia Șerșun, Ludmila Belonoșca, Nadejda Nemțanu, Ion Tulbu, Paul Dănilă, Ion Bălțeanu, Svetlana Molișteanu, Gheorghe Nicolaescu, Ion Proca, Leonid Ciubotaru, Vera Caraulan, Valentina Bobeico, Lilia Fulga, Maria Popa, Veta Ghimpu Munteanu și mulți alții pentru care le sunt recunoscător.

Vino și pune umărul la valorificarea și promovarea tradițiilor populare ale neamului.

Abonează-te la revista Realități Culturale și vei avea un prieten care-ți va fi alături încontinuu, care te va ajuta să-ți valorifici sentimentele și poziția civică, care te va susține în viitor ca personalitate dar și ca un patriot adevărat al spiritualității națiunii.

Cu mult drag Pavel Popa

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂȚI CULTURALE”, NR. 3:

Nr. d/o	Raionul/ Municipiul	Nr. abonați	Instituții de cultură
1	Drochia	11	81
2	Fălești	9	122
3	Hîncești	9	118
4	Dubăsari	9	34
5	Florești	8	119
6	Rîșcani	8	99
7	Rezina	7	73
8	Soroca	7	125
9	Bălți	6	23
10	Criuleni	6	61
11	Strășeni	6	71
12	Briceni	5	68
13	Anenii Noi	5	72
14	Călărași	4	90
15	Cahul	4	103
16	Căușeni	4	84
17	Cantemir	4	92
18	Ocnita	3	68
19	Ialoveni	3	61
20	Nisporeni	3	68
21	Chișinău	3	68
22	Dondușeni	3	48
23	Ungheni	2	126
24	Telenești	2	97
25	Edineț	2	92
26	Ștefan-Vodă	2	67
27	Glodeni	2	69
28	Orhei	2	127
29	Basarabasca	2	25
30	Cimișlia	1	74
31	Sîngerei	1	99
32	Leova	1	70
33	UTAG	1	81
34	Taraclia	0	52
35	Șoldănești	0	64
36	Alte instituții	360	

Septembrie

Calendarul Gregorian prevestește că cea de-a noua lună a anului este Septembrie, una dintre cele patru luni gregoriene cu o durată de 30 de zile.

Din punct de vedere astrologic, Septembrie începe cu soarele în semnul Fecioarei și sfârșește în semnul Balanței. Iar astronomic, luna septembrie începe cu soarele în constelația Leului și se sfârșește cu soarele în constelația Fecioarei.

Numele lunii septembrie vine de la cuvântul latinesc *septem*, care înseamnă șapte, pentru că luna septembrie era a șaptea lună în calendarul roman.

Boedromion, așa numeau grecii luna septembrie, iar românii Răpciune. Pentru noi, fiind o țară agricolă, luna septembrie este cea mai importantă pentru că în această lună se adună roadele de pe pământul îngrijit timp de un an întreg.

În fiecare an, Septembrie începe în aceeași zi a săptămânii ca și luna Decembrie. Echinoctiul de toamnă are loc la 23 septembrie, anume atunci când ziua este egală cu noaptea.

Calendar cronologic

SEPTEMBRIE

1712 A decedat cronicarul moldovan Nicolae Costin, fiul lui Miron Costin.

1 SEPTEMBRIE

1937 S-a născut Anatol Pinzaru în satul Pârlița, raionul Soroca, actor, regizor, Artist Emerit din Moldova, prim-regizor al Teatrului muzical-dramatic „V. Alecsandri”, or. Bălți.

3 SEPTEMBRIE

1928 Ion Druță s-a născut în satul Horodiște, raionul Dondușeni, scriitor, publicist, dramaturg;

1942 S-a născut Mihai Cimpoi în satul Larga, raionul Briceni, critic literar, academician.

4 SEPTEMBRIE

1957 S-a născut la Chișinău Nadejda Hăbășescu, Artistă Emerită, dansatoare la ACSDP „Joc”.

5 SEPTEMBRIE

1936 S-a născut Nicolae Sulac în satul Sadâc, raionul Comrat, Artist al Poporului din Republica Moldova.

6 SEPTEMBRIE

1817 La Iași s-a născut scriitorul Mihail Cogălniceanu.

8 SEPTEMBRIE

1937 S-a născut Lidia Boldurean (Oprea) în satul Târnova, Edineț, cântăreață de operă, Artistă Emerită, solistă la Teatrul de Operă și Balet din Chișinău.

9 SEPTEMBRIE

1828 S-a născut Lev Tolstoi, scriitor rus, Iasnaia Poleana, regiunea Tula, Rusia;

1949 În satul Suruceni, Ialoveni s-a născut Artistul Poporului din Republica Moldova, cântărețul de muzică ușoară Ion Suruceanu.

11 SEPTEMBRIE

1936 Artistă Poporului din Republica Moldova, actrița Eugenia Todorașcu s-a născut în satul Hlinaia, raionul Slobozia.

12 SEPTEMBRIE

1869 S-a stins din viață la Huși scriitorul Constantin Stamat, originar din satul Ocnîța, raionul Ocnîța.

13 SEPTEMBRIE

1949 S-a născut în or. Semcean, regiunea Magadan Artistă Emerită din Moldova Margareta Popova-Ivanuș.

14 SEPTEMBRIE

1778 În satul Țigănești, județul Galați s-a născut poetul Costache Conache;

1930 Constanța Târțau s-a născut în orașul Chișinău, actriță la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, Artistă Emerită din Republica Moldova

15 SEPTEMBRIE

1923 La Tribisăuți, Briceni s-a născut Alexei Botoșanu, cimpoer, clarnetist în orchestra de muzică populară „Fluieraș”, Artist Emerit, autor a multor prelucrări de melodii populare.

16 SEPTEMBRIE

1946 S-a născut la Chișinău Anatolie Mihalachi, dansator de balet, Artist al Poporului din Moldova, solist la Teatrul de Operă din Chișinău.

17 SEPTEMBRIE

1888 La București s-a stins din viață, poetesa Iulia Hașdeu, fiica lui Bogdan Petriceicu Hașdeu.

21 SEPTEMBRIE

1708 S-a născut Antioh Cantemir, or. Constantinopol, reprezentant al clasicizmului rus, fiul lui D. Cantemir;

1906 În satul Zăicani, Râșcani s-a născut Ioachim Postolachi, artist plastician.

23 SEPTEMBRIE

1976 S-a stins din viață scriitorul Petru Zadnipru.

28 SEPTEMBRIE

1950 În satul Cobani, raionul Glodeni s-a născut Titus Jucov, prim-regizor al Teatrului republican de păpuși „Licurici” din Chișinău.

Fie voia ta!

(povestire)

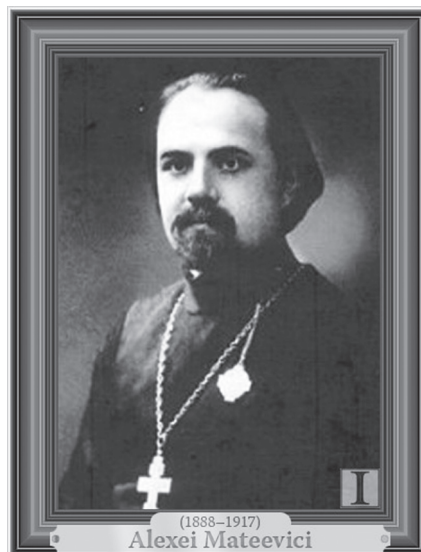
de ALEXEI MATEEVICI
Septembrie 1911

Se ivea de după dealuri
Noaptea-n umbre mohorâte,
Scuturând întunecimea
Din aripile urâte.
Nu-i luminează nicăierea,
Numa-ntr-un bordei pustiu
Luminează-o luminiță,
Ca un suflet de-abia viu.
Și într-acel bordei, pe paie,
Numa-n petice-nvelită,
Zăcea mama celor patru
Prunci, cu fața necăjită.
Ea se zbate, se frământă,
Mila Domnului o cere
Și, privindu-și copilașii,
Se sfârșește de durere.
Și cucernica-i gândire,
Din credință izvorâtă,
Și-o îndreaptă către ceruri,
Către Maica Preacinstită.
Și se roagă cu căldură
Pân' ce graiul i se curmă.
Copilașii plâng de foame,
Căci felia cea din urmă
Au mâncat-o de-acu ziua,
Le-a rămas numai o coaje;
Biata mamă le-o împărțește
Și-i îndeamnă să se roage;
Iar ea cade-n pat zdrobită
Și de milă, și durere.
Și privirea i se stinge
Și puterea toată-i pierе...
Copilașii plini de groază
Plâng, se vaietă și zbiară;
De-a lor țipete de groază
Chiar și moartea se-nfioară.
Toți o strigă și-o sărută
Și-o dezmiardă fiecare:
„Mamă, mamă, scumpă mamă,
Vom fi buni, o, milă-ți fie,
Nu muri! deschide ochii!
Lasă-ne-o, o, Doamne, vie!

N-auzi, mamă?” Ș-a lor lacrimi
Și durerea lor nespusă
N-ar putea un grai de oameni,
Nimeni ca s-o facă spusă...
Moartea galbenă ca ceara
Stă la căpătâi c-o coasă,
Dar și ea simțește lacrimi
Că îi pică jos pe oase.
„Nu, nu pot, ea se gândește;
O mai las pe biata mamă
Să-ngrijească copilașii
Amărâți și plini de teamă,
Voi răbda chiar și osânda,
Dar o las această seară...”
Și ca umbră nevăzută
A ieșit pe ușă-afară.

Se deșteaptă biata mamă
Ca trezită fără veste,
Plânsul pruncilor, durerea
I se par numai poveste.
Se ridică de pe paie,
Copilașii-n brațe-i strânge
Și-i sărută și-i dezmiardă,
Că nici unul nu mai plânge,
Culcă unul câte unul
Sărutându-i cu dulceață;
Iar pe cel mai mic, sărmanul,
Îl adoarme-n a ei brațe,
Și îi pace și îi bine,
Tot visează fericire.
Ce nu poate-o mamă face
Cu a ei sfântă iubire?

Către cer pleacă mahnită
Moartea și se tot frământă,
Ce va fi oare cu dânsa,
Ne-mplinind voința sfântă?
Dumnezeu i-a dat poruncă
Și i-a zis: „Iată, spun ție,

Mama pruncilor de astăzi
Între vii să nu mai fie!”
Ș-a nesocotit cuvântul;
I-a fost milă, i-a fost jale...
Ce va zice Domnul oare?
Cum să-i vie ea în cale?
Și muncindu-se cu gândul
A ajuns la sfânta treaptă;
Și plecat, lângă Stăpânul,
Osândirea și-o așteaptă...
Dumnezeu pricepe gândul,
Știe toate și rostește:
„Moarte, ai ceva la cuget?
Spune ce gând te muncește?”
Cu privirea-n jos stă moartea:
„Înțeleptule Stăpâne!
Tu știi tot ce este astăzi
Și ce va veni pe mâine,
Știi că totdeauna fost-am
Fără milă și cruțare:
Țipetelor dureroase
Nu le-am dat eu ascultare.
Am smuls soțul fără milă
L-am trimis la vecinicie,
Fără grijă că îi tată,
Fără milă de soție.
Câte suflete iubite

Despărțit-am fără veste,
 Câte mame, frați, surori
 Și mirese și neveste
 Le-am lăsat fără nădejde,
 Doamne, toate le știi bine,
 Că-mplinit-am totdeauna
 Lucrul meu, cum se cuvine,
 Dar acuma nu, Stăpâne,
 Mama pruncilor trăiește;
 Te îndură și mă iartă,
 Ori, de vrei, mă osândește,
 Căci atât amar și jale,
 Țipetele și durerea
 Bieților copii, săracii,
 Mi-au luat de tot puterea
 Ș-am lăsat pe biata mamă
 De copiii ei să cate,
 Cui să-i fi rămas în grije?”
 Și aude ea răspunsul:
 „O, voi, minți întunecate,
 Văd că nu-nțelegeți firea,
 Nici pricepeți voi cuvântul
 Care stăpânește lumea
 Și tot cerul și pământul.
 Moarte, vina ți se iartă,
 Du-te fără-nțâzire
 Și pătrunde cu grăbire
 În adâncul de la mare,
 Și de jos din adâncime
 Să-mi aduci aceea piatră,

Care vei afla-o-ndată,
 Când vei întinde mâna dreaptă.
 Înțelegi?”
 „Prea bine, Doamne”.
 Și ca fulgerul de iute
 Moartea valurile taie
 Și-n vreo câteva minute
 Află piatra poruncită

Și cu ea la ceruri pleacă,
 Tot gândindu-se că oare
 Cu ea Domnul ce să facă?

Dumnezeu ședea în slavă
 Luminoasă, lucitoare,
 Primprejur luciri de aur
 Mai frumos decât în soare!
 El privește mersul vremii,
 Taina de puțini pătrunsă
 Și zidește viitorul
 Cu-ntocmeala lui ascunsă
 Și ia-n seamă isprăvirea,
 Veacurilor trecătoare,
 Ce se pierd în vecinicia
 Care-i este la picioare.
 Câte taine ne-nțelese
 Are firea cea cerească
 Și minuni nepricepute
 De gândirea omenească!

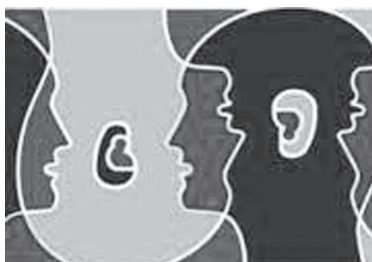
Și ce n-au putut pricepe
 Învățații-o viață-ntr-o clipă
 Dumnezeu, dacă voiește,
 Într-o clipă tot dezleagă,
 Tot așa au fost din veacuri,
 Tot așa au fost să fie,
 Dar puterea nevăzută
 Taină va fi pe vecie...
 Moartea lângă tron așteaptă
 Pân' ce Domnul către dânsa
 Cu privirea se îndreaptă:
 — „Ai venit?” — „Da, Împărate:
 Am adus piatra cu mine”.
 — „Ai adus-o din adâncuri?”
 — „Din adâncuri, Doamne!”
 — „Bine! Acum frânge-o drept
 în două!
 Ce-ai aflat?” — „Doamne,
 minune!
 Vierme viu a fost într-însa”.
 — „Ei, ș-acum? Ce-i asta? Spune?”
 Umilită moartea cade
 La pământ, cerând iertare:
 — „Vei pricepe-acuma oare
 Soarta cu-a ei taină mare?
 Știi acum cine-ngrijește
 De toată făptura vie?
 Mergi acum după femeie!”
 — „Doamne, voia Ta să fie”.

Înălțarea Sfintei Cruci — 27 septembrie

Înălțarea Sfintei Cruci este cea mai veche și mai importantă dintre sărbătorile ortodoxe închinată cinstirii Sfintei Cruci. În această zi sărbătorim, de fapt, amintirea a două evenimente deosebite din istoria lemnului Sfintei Cruci: Aflarea Crucii pe care a fost răstignit Mântuitorul și înălțarea ei solemnă în fața poporului de către episcopul Macarie al Ierusalimului; Aducerea sau întoarcerea Sfintei Cruci de la perșii păgâni, la anul 629, pe timpul împăratului bizantin Heraclius, care a depus-o cu mare cinste în biserica Sfântului Mormânt (a Sfintei Cruci) din Ierusalim.

Ziua Europeană a limbilor, 26 Septembrie

Începând cu anul 2001, ziua de 26 septembrie este dedicată celebrării limbilor europene. Europa este posesoarea unei adevărate bogății lingvistice: 23 de limbi oficiale și peste 60 de comunități au-

tohtone care vorbesc o limbă regională sau minoritară, fără să menționăm limbile vorbite de cetățenii provenind din alte țări și de pe alte continente. Tocmai pentru a atrage atenția asupra acestei imense bogății lingvistice, Uniunea Europeană și Consiliul Europei au lansat, în 2001, inițiativa Anului European al Limbilor.

Limbile din Europa continuă să evolueze, odată cu numeroasele limbi străine aduse pe continent de comunitățile imigrante. În orașele multiculturale precum Londra, Paris, Bruxelles sau Berlin se vorbesc în prezent sute de limbi.

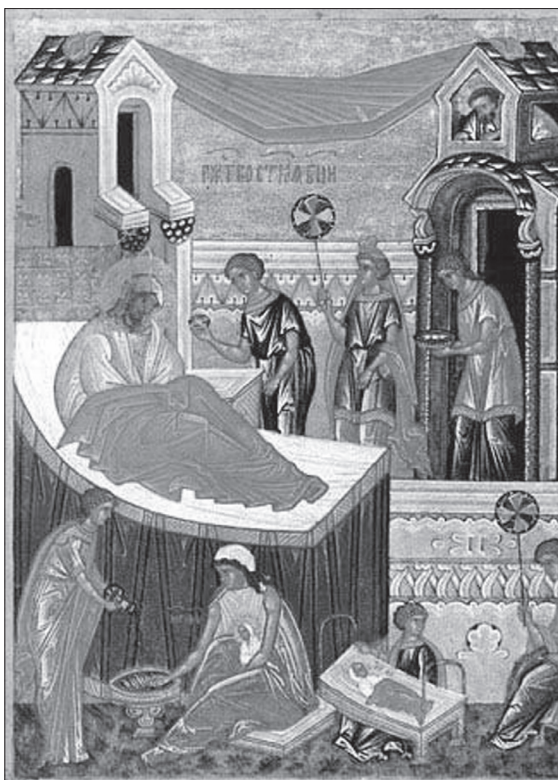
Uniunea Europeană recunoaște legătura strânsă dintre limbă și identitate, precum și faptul că limba reprezintă expresia cea mai directă a culturii. De aceea, politicile ling-

vistice au fost elaborate astfel încât să respecte diversitatea lingvistică, să promoveze multilingvismul și, atunci când este necesar, să protejeze limbile aflate în pericol.

Limba este un element-cheie al identității culturale. Mottoul Uniunii Europene, „Unită în diversitate”, evocă multilingvismul, o caracteristică marcantă a UE. Uniunea Europeană a considerat întotdeauna că multilingvismul constituie un avantaj și nu o povară. În timp ce este angajată pe calea integrării politice și economice a statelor membre, UE promovează activ libertatea cetățenilor săi de a putea vorbi și scrie în propria limbă.

Comisia Europeană încurajează și promovează învățarea limbilor străine la toate nivelurile pentru a le permite cetățenilor să profite din plin de toate oportunitățile create de proiectul european. În același timp, promovează multilingvismul ca modalitate de conservare a diversității lingvistice în Europa și drept punte de legătură cu alte culturi. Aceste obiective sunt realizate, în special, prin intermediul Programului de învățare de-a lungul vieții și cu ajutorul instrumentelor politice, cum ar fi comunicarea adoptată în septembrie 2008, intitulată „Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun”.

Nașterea Maicii Domnului

De rând cu cununa Duminicilor de peste an și cea a sărbătorilor Domnului Hristos, anul duhovnicesc mai cuprinde și cununa sărbătorilor Sfinților. Cea dintâi este sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, prăznuită la 8 septembrie, fiind sfințenia omenească cea mai înaltă, cunoscută și cinstită în Biserică.

Este drept, știrile Bisericii privind sărbătoarea de astăzi nu se întemeiază pe Scriptura canonică, ci în întregime numai pe Tradiția Bisericii, dar pentru aceasta, ea nu este mai puțin îndreptățită. Astfel, din Tradiție știm că părinții Maicii Domnului erau Dreptii Ioachim și Ana; tot din Tradiție știm că erau sterpi și în vârstă. Din Tradiție, aflăm că ei doreau aprig, un copil și că Maica Domnului a fost rodul rugăciunilor, lacrimilor și frângerilor inimii lor, un rod al îndurării lui Dumnezeu, un copil dorit, cerut și dobândit prin rugăciune cu o chemare dumnezeiască pe umeri: de a fi mama care a dat trup de om lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Și așa a venit pe lume aceea ce a fost, este și va fi, fiică Parintelui Ceresc, Mama Fiului și mireasa Duhului Sfânt, Împărăteasa tuturor Sfinților, sprijinitoarea păcătoșilor, atotputernica ajutoare și rugătoare pentru toți oamenii, Maica îndumnezeirii și mântuirii noastre a tuturor, mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită decât serafimii, căreia, rugându-ne, îi zicem: „Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”.

Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul – 11 septembrie

Irod, la un ospăț de ziua de naștere, a poruncit tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul, la cererea Irodiadei. În acea vreme, Sfântul Ioan era înțemnițat în castelul lui Irod de la Maherus. Ioan îl mustrase pe Irod pentru traiul lui nelegiuit cu Irodiada, soția fratelui său. În ura ei de moarte, Irodiada a sfătuit-o pe Salomeea, fiica ei, care dansase și plăcuse oaspeților și lui Irod, să ceară de la acesta capul Botezătorului ca răsplată.

Pentru că se temea că Botezătorul ar putea învia dacă trupul ar fi fost îngropat alături de cap, Irod nu a dat ucenicilor decât trupul sfântului, care a fost îngropat în Sevastia. Capul a fost îngropat de Irodiada în curtea sa, la mare adâncime. Sfânta Ioana a luat capul Sfântului Ioan Botezătorul din curtea Irodiadei și l-a îngropat la Ierusalim, în muntele Eleonului, într-un vas de lut. Aceasta e socotită cea dintâi aflare a sfântului cap. Capul Sfântului Ioan Botezătorul a fost prezent aici până în vremea Sfinților împărați Constantin și Elena, când, prin doi monahi, cinstitul cap a ajuns la Emesa, în Siria, la un olar. În anul 453, episcopul Uranie al Emesei, l-a așezat în biserica din această cetate. Aceasta este socotită a doua aflare a cinstitului cap al Botezătorului. În vremea luptei împotriva sfintelor icoane, capul Sfântului Ioan a fost îngropat la Comane, de unde a fost adus în Constantinopol, de către Sfântul Ignatie (860). Aceasta este cea de-a treia și cea din urmă aflare a cinstitului cap. În timpul cruciadelor, latinii au luat din Constantinopol (a. 1204) o parte din capul Sfântului Ioan Botezătorul și l-au dus în Franța, așezându-l într-o biserică din Amiens, unde se află și astăzi. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul este ultima mare sărbătoare din anul bisericesc.

► În această zi nu se taie nimic cu cuțitul, totul se rupe cu mâna;

► Nu se mănâncă varză, căci Sfântului Ioan de șapte ori i-au tăiat capul pe varză și iar a înviat, fructe rotunde, care seamănă cu un cap (mere, pere, nuci, căpățâni de usturoi) sau cu o cruce (nuci, pepene), se bea vin roșu.

► Sf. Ioan era un tânăr sărac, cuminte și foarte frumos. O femeie bogată își puse ochii pe dânsul. Într-o zi se întâlnește și-i spune că îl va aștepta la dânsa acasă. Și vină dar, că va fi bine de el, că, de nu va veni, vai și amar va fi de capul lui. Sf. Ioan se întrista adânc și se ruga lui Dumnezeu să-i ia frumusețea cea ademenitoare - să-l facă urât. În acest chip socotea el că femeia aceea își va întoarce fața și gândurile cele rele de la dânsul. Dumnezeu se milostivi de fecior și-l învața, se zice, ca să scoată cuțitul și să-și taie capul. Sf. Ioan făcu întocmai și în locul capului său se pomeni cu un cap de oaie. Astfel a plecat spre casa femeii care îl chemase. Când aceasta l-a vazut, s-a cutremurat de spaimă și cu ochii l-a dat afară. În acest chip Sf. Ioan a fost scutit de păcat. Frumosul lui cap a fost aflat tocmai mai târziu, la 25 mai, când biserica poruncește și poporul serbează chiar Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul.

Jiocol satului Răciula

NICOLAE ȘPATACOVSCII,
conducătorul ansamblului de dans popular
din s. Răciula, raionul Călărași

Hora satului – spectacol popular, obicei străvechi, mult îndrăgit de oamenii muncii de la sate. La vatra satului, în strămoșeasca horă se prindeau tineri și bătrâni.

Hora simbolizează: împăcare, frăție, unirea tuturor oamenilor.

Acest spectacol luminos dispăre pe alocuri. E de datoria noastră să-l restabilim și să-l păstrăm, căci face parte din zestrea neamului.

Se știe că hora este și jocul popular, și palma de pământ unde se dezlănțuie sărbătoarea jocului, și obiceiul însuși de a se organiza dansuri în zilele de odihnă, sărbători și mai ales la Hramul satului.

*Lângă moară pe imaș,
Se-adun iarăși, muzicanții
I-ați în mână busuioc
Și pornește-te la joc.
Cântă valea de răsună
Pe imaș lumea se-adună,
Cu muzica și cu jocul
Întră-n casă și norocul!*

Au fost însă vremuri când flăcăii din sat, la Lăsatul Secului, se adunau în mijlocul satului și cumpărau satul pentru a umbla cu uratul. Gospodarii satului făceau un cerc mare și avea loc tocmeala (tirguiala). Satul Răciula se împărțea în două: Jiosul și Susul. Cetele de flăcăi care câștigau dădeau bacșiș o căldare de vin.

Ceata era condusă de „hurtaș”, fiind ajutat de un „colăcar” (care strângea și repartiza toate pregătirile, să angajeze lăutarii, prezentând pentru băieții din grupul lui o autoritate indiscutabilă). Se bucura de mare cinste și din partea oamenilor din sat. El primea darurile pentru felicitare, mulțumind pentru aceasta.

Spre sara Ajiunului Sfântului Vasile cetele porneau prin sat cu uratul. Ura-rea se făcea la fereastră, stăpânii casei îi întâmpinau cu bucurie, dându-le câte-un colac și bani. Dacă în casă era fată

mare, lăutarii cântau o melodie și fata era jiuată.

În ziua când se petrecea hora cu lăutari, flăcăii își pregăteau hainele, fetele se găteau cu cele mai frumoase costume naționale confecționate de ele.

Cu banii câștigați de la urat, „hurtașii” plăteau lăutarii și masa ce-o pregăteau pentru ei.

Fetele mari așteptau ca tinerii să vină să le scoată la horă. Invitația fetelor e considerată un deosebit respect, onoare, stimă pentru fată și părinții ei.

După amiază, la horă se aduna tot satul. Veneau și fetele care n-au fost scoase la horă. Ele nu prea erau luate în seamă, deoarece flăcăii dansau cu cele invitate de ei și cu cele venite din alte sate.

Se aduna la horă tot satul. În cercuri, părinții, buneii, copii, toți dansau cu voie bună. Însă, la horă se întâlneau lucruri și de altă natură.

La horă fetele erau obligate, după obiceiul străbun, să joace cu fiecare din acei care au năimit lăutarii sau plătit taxa de a dansa neținând seama de vârstă și avere.

Dacă fata refuza să danseze cu el, flăcăul comanda un marș și fata trebuia

să părăsească jocul. Flăcăii își vedeau liniștiți de dans.

Acest spectacol frumos se termina de obicei cu o horă plină de foc.

Când lăutarii considerau că e de ajuns atâta joc, treceau pe neobservate la un marș și lumea veselă se împrăștia pe la casele lor.

Un element nelipsit al horelor erau: strigătura, chiuitul, fluieratul.

*Dragă mi-i la hora mare
În straie de sărbătoare*

*Jiocu-i din străbuni lăsat
Și nu trebuie uitat*

*Foaie verde, busuioc,
Hai intrați cu toți în joc
Și strigați, măi moldoveni
Așa ca la Răciuleni!*

*Hai la joc, la joc, la joc
Cu tot satul la un loc*

*Face-ți hora mare, mare
ca să-ncapă fiecare
Face-ți hora roată, roată,
Ca să-ncapă vreo trei sate*

*Hai cu toții și-om jiuca,
Ca la noi la Răciula!*

Pregătirea profesională a specialistului din domeniul coregrafie

Pregătirea psihopedagogică, formarea unor priceperi, deprinderi și obișnuințe de muncă pedagogică, tactul și măiestria pedagogică, constituie un ansamblu de cerințe fără de care nu se poate concepe nici un fel de muncă educativă de calitate...

NADEJDA GORPIN,
coregaf al ansamblului „Nistrenii”
profesor de coregrafie, Colegiul Pedagogic
„M. Eminescu”, Soroca, grad didactic superior

Dar nu-i mai puțin adevărat, că, în lipsa pregătirii de specialitate, prezența acestui ansamblu de cerințe devine practic inutil!

Pregătirea temeinică de specialitate, constituie o cerință a carei satisfacere asigură afirmarea pozitivă a personalității profesorului de coregrafie în realizarea următoarelor subcompetențe:

- **înzestrarea elevilor cu un sistem de cunoștințe trainice din domeniul specialității lui;**
- **formarea priceperilor și deprinderilor de muncă;**
- **folosirea inteligentă a conținutului lecțiilor în scopul mode-**

lării personalității elevilor nu numai pe latura fizică, ci și intelectuală, morală, estetică, și tehnico-pedagogică, în conformitate cu situația dată;

- **deschiderea în fața copiilor a minunatei împărății coregrafice;**
- **pasionarea, cultivarea interesului și a dragostei pentru această artă, implantarea dorinței și necesității sufletești de a se întâlni cu ea;**
- **formarea capacității de a dansa frumos, corect, cu pasiune și dăruire de sine;**
- **cultivarea unui gust coregrafic adevărat, pentru a deosebi valoarea de nonvaloare;**
- **înarmarea elevilor cu un sistem de cunoștințe coregrafice;**
- **convingerea, atât prin cuvânt, cât și prin interpretare că arta coregrafică este un fenomen deosebit al lumii;**
- **demonstrarea raporturilor coregrafiei cu alte arte: muzica, teatrul, literatura, artele plastice etc.**

Ori, activitatea coregrafică, desfășurată zi cu zi în mod sistematic, perseverent și pasionant de către profesor, **determină atât dezvoltarea capacităților fizice, cât și formarea unor trăsături**

intelectuale, morale și chiar psihice ale copiilor: inteligența, memoria, imaginația, gândirea, voința etc...

Pregătirea temeinică de specialitate a coregrafului contribuie cel mai mult la **instituirea prestigiului său real în fața grupului de elevi, la consolidarea poziției lui de lider, situația ce sporește uimitor posibilitatea sa de influențare cu urmări pozitive în realizarea sarcinilor de instruire și educare, de afirmare a potențialului colectivului de elevi.**

În esență, aceste preferințe obliga **profesorul de coregrafie** să studieze și să se familiarizeze cu problemele generale ale pedagogiei, cu cele ale didacticii și teoriei educației, cu metodică de specialitate, cu psihologia copilului, psihopedagogia, igiena școlară și alte obiecte înrudite cu pedagogia, ca apoi utilizând cunoștințele dobândite să desfășoare o activitate practică complexă, asigurând obținerea celor mai bune rezultate. Prezența unui orizont cultural bogat în pregătirea profesorului, constituie o cerință a cărei împlinire îi asigură deschidere spre afirmare și succes profesional.

Calitățile care îl vor conduce pe profesorul de coregrafie spre realizări considerabile și succes profesional sunt:

- **inteligența**, care să-l țină pe profesor într-o comuniune continuă cu elevii;
- **gândirea vioaie, inventivă și pătrunzătoare, analitică și sintetică, clară și sistematică**, care să permită o anumită facilitare în ordonarea logică a ideilor și realizărilor coregrafice;
- **memoria mobilă**, care asigură posibilitatea de a corela coregrafia cu alte arte;
- **spirit de observație și atenția distributivă**, care asigură profesorului posibilitatea de a supraveghea grupul de elevi, de a-i îndruma și conduce, de a se autocontrola în toate etapele desfășurării activității coregrafice, indiferent de împrejurările sau locul unde se petrece;
- **imaginația bogată și creativitatea**, capabilă să capteze eficient potențialul spiritual al elevilor;
- **fermitatea și energia cu care acționează**, pentru realizarea sarcinilor, utilizând întreaga sa capacitate de muncă și toate

mijloacele pe care le are la îndemână;

- **răbdarea, perseverența, dârzenia și intransigența** în îndeplinirea sarcinilor procesului instructiv-educativ al elevilor;
- **tactul pedagogic și stăpânirea de sine**, care ajută profesorul de coregrafie să treacă cu succes examenul stărilor tensionale, care ar putea să ducă la situații conflictuale;
- **curajul unor întreprinderi îndrăznețe pe planul introducerii noului în activitatea sa**, fie în domeniul metodologiei de predare, fie chiar și în cel al conținutului tematic coregrafic;
- **voința însoțită de consecvență și de simțul măsurii**, exprimat printr-o conduită echilibrată;

Se înțelege că toate aceste calități de voință și trăsături pozitive morale de caracter, se dezvoltă, ca și celelalte atribute ale personalității profesorului de coregrafie, în activitatea de zi cu zi, în lupta cu inerția și cu alte obstacole ce survin, fie de natură subiectivă, fie obiectivă.

Cald și binevoitor, păstrând distanța cuvenită, untr-un climat de muncă dominat de calm și voioșie, **profesorul de coregrafie**, trebuie să lucreze cu așa o manieră, încât, în relațiile sale cu elevii să asigure o **atmosferă sinceră și deschisă, generatoare de încredere reciprocă, adevărată sursă de optimism și generozitate**.

Un astfel de mod, de a fi și a proceda, al profesorului de coregrafie se înscrie în conținutul a ceea ce se cheamă vocația dascălului, vocație care decurge, cum arată *pedagogul francez R. Hubert*, din dragostea pentru copii, înțelegând ca o nevoie de a te dărui ființelor slabe, ajutându-le să se realizeze atât pentru ei cât și pentru societate.

Chemarea sufletului, conștiința clară a lucrului înfăptuit, voința, rezistența, perseverența, încrederea în sine, convingerea fermă în necesitatea străduințelor depuse, interesul profesional, dragostea pentru profesia aleasă, sacrificarea în numele frumosului – iată doar câteva calități care, conjugate cu un adecvat profesionalism, vor asigura succesul profesorului de coregrafie.

Acestea ar fi, în plan general, competențele unui profesor modern de coregrafie, sintetizate într-un tot întreg, ele crează acea figură vie a specialistului în domeniul coregrafic de care are nevoie societatea noastră. Însă pregătirea în colegiu (facultate) este doar începutul carierei profesionale. Numai căutările permanente și autoperfecționarea perpetuă vor asigura succesul.

De la propagandă la difuzarea culturală

A vorbi despre reforma difuzării culturale în Biblioteca Națională a Moldovei e, după părerea mea, un fel de a spune. În realitate, în esență, are loc, de fapt, așezarea sistemului de difuzare culturală.

Primul lucru pe care a trebuit să-l facem a fost trecerea de la propagandă la difuzarea culturală. Până la 1989 și chiar până la 1992, biblioteca noastră făcea parte din sistemul de propagandă al partidului comunist, iar serviciul nostru, care se numea „otdel massovoi raboti” (secția de lucru cu masele sau de activitate în mase) era patronat, ca și alte diviziuni ale bibliotecii, de către secțiile de agitație și propagandă ale CC, Comitetului orășenesc și de Comitetul raional Frunze ale PCM. Asta spune totul, așa încât nu e cazul să mă opresc prea mult asupra aceluia fel (sistem) de activitate. Voi aminti doar că semnificația cuvântului propagandă este aceea de activitate organizată de răspândire a teoriilor, doctrinelor (partiinice, în acest caz) cu scopul de a convinge și de a câștiga adepți. Era vorba de angajare în lupta politică, sau, mai exact, în poluarea politică a societății, iar convingerea, precum știm, a dispărut chiar din primii ani de putere sovietică, fiind înlocuită cu impunerea. Iar difuzarea culturală, deși se tâlmăcește, în DEX, prin cuvinte ca răspândire, propagare de idei și informații, are drept scop principal nu câștigarea de adepți ci valorificarea tezaurului cultural-științific de care dispune biblioteca, pentru a-l oferi în slujba propășirii veritabile a cetățenilor și a țării și, ceea ce nu este mai puțin important, bransarea valorilor noastre la circuitul de idei și valori general-umane. Impunerea de altă dată nu și poate găsi loc nicicum în procesul de difuzare culturală, locul ei ocupându-l dreptul la alegere și dreptul la acces. Depolitizarea oficială a bibliotecilor, înfăptuită prin legea cu privire la biblioteci, stabilirea în aceeași lege, precum și în statutul nou al BNRM, a principiilor neangajării politice și autonomiei profesionale ne-au permis să rezolvăm această primă sarcină de reformare relativ repede, deși, din păcate, elementele acelea vechi, mai ales în perioadele de schimbare a puterii în rezultatul alegerilor, mai apar, pe ici pe colo, creînd, nu rareori, situații tensionate.

Al doilea lucru pe care a trebuit să-l facem a fost să ne găsim identitatea proprie în contextul activității culturale a bibliotecilor din rețea, activitate care a izbucnit ca florile în câmpie primăvara. Adevărul, pe care mulți, desigur, îl trec cu tăcerea, este că, în fond, repertoriul nou de forme și formule de activitate culturală s-a născut în biblioteca noastră, apoi preluate și de celelalte biblioteci. Au fost câțiva ani, în care se urzise un fel de emulație din partea acestora din urmă.

Oricum, în acele circumstanțe, am continuat căutarea identității instituției, am șlefuit formulele care au prins, am renunțat la cele ne semnificative, dar mai ales am tins să configurăm un asemenea repertoriu de difuzare care să fie specific doar bibliotecii naționale cu o ținută cerută de rangul instituției. Recurgerea la resurse și idei proprii, așezarea activității pe platforma principiilor directe ale UNESCO referitoare la bibliotecile naționale, exploatarea posibilităților ce le oferă rangul de instituție centrală a statului în domeniul nostru, colaborarea directă cu ambasadele acreditate la Chișinău, stabilirea rolului și locului instituției în ceea ce privește crearea imaginii țării noastre în exterior — toate acestea și încă un șir de resurse și idei exploatare cu inteligență și creator ne-au permis să avem astăzi, în ceea ce privește difuzarea culturală și nu numai, o imagine inedită de centru cultural de elită al Republicii Moldova. Ajunși la un asemenea nivel, practic nu ne mai confruntăm atât de des cu ceea ce, pe timpul propagandei, se numea „problema publicului”, fiindcă interesul pentru ceea ce facem noi la acest capitol, audiența multor forme de activitate culturală implementate de noi în ultimii ani este în creștere, ba chiar ne parvin tot mai multe solicitări din partea comunității: a ambasadelor, a Ministerului de Externe etc. Apoi, această popularitate ne-a permis să transferăm activitatea noastră pe picior economic autonom. Practic, toate manifestările noastre mai importante sunt finanțate din exterior, de sponsori, ambasade sau de solicitanții unor activități. S-au creat, de asemenea, niște relații speciale cu mijloacele massmedia, ele fiind acelea care își propun serviciile, pentru că programul nostru de difuzare culturală constituie, pentru ele, una din sursele principale de prăgătire a diferitor emisiuni, rubrici ș.a.m.d.

În acest moment, repertoriul difuzării culturale în BNRM cuprinde diverse forme și formule de activitate, cele mai importante din ele fiind:

I. Salonul Internațional de Carte, cea mai de anvergură acțiune, ajunsă la ediția a XVII — a și având deja o participare internațională. Am scris despre istoricul, evoluția și specificul acestei acțiuni în articolul „Zece ani, zece file” (vezi ediția „Laureații SNC: 1992-2001”).

II. Ateneul „Moldova”. La început, denumirea lui era „Ateneul de cultură și credință”, „Biserica albă”. Iar conceptul lui presupunea o mișcare cultural-patriotică și ști-

înțifică întru valorificarea dimensiunii creștine a culturii noastre. Anumiți factori legați de confruntarea dintre cele două mitropolii, de reducerea din structura instituției a serviciului de carte religioasă ș.a. au impus regândirea și reconceptuerea acestei formule. Până la urmă, în rezultatul cercetării istoriei mișcării ateneuiste de peste Prut, ne-am oprit la ideea, realizată de mulți ani de Ateneul din orașul de pe Dâmbovița, aceea de a organiza, periodic, câte o conferință consacrată unei personalități de cultură și știință, în care acesta își expune, în fața neamului ideile sale cele mai importante. Această idee am reșezat-o, însă, pe o platformă, care presupunea că cel ce ține conferința se referă, mai ales, la cum suntem noi, cei dintre Prut și Nistru, și cum ar trebui să fim ca să ne circumscriem culturii și civilizației europene. Primele conferințe au fost televizate, cele mai remarcabile dintre ele fiind acelea ale scriitorului Vasile Vasilache, academicienilor Mihai Cimpoi și Petru Soltan, regizorului și cercetătorului Andrei Vartic.

III. Cafeneaua filosofică. Ideea ei se naște din conștientizarea faptului, că nici o națiune nu poate atinge cote valorice veritabile în dezvoltarea culturii sale (culturii în concepția modernă, care include, pe lângă aspectele cunoscute de noi, literatura, știința, filosofia), dacă nu produce mari filosofi care să orienteze căutările creatoare, sau cel puțin, dacă nu se alimentează din ideile filosofice produse în alte țări. Formula de cafea ni s-a părut cea mai adecvată în ceea ce privește crearea atmosferei pentru discuții filosofice, știind deja multe lucruri despre unele cafenele din Paris, Berna, Vilnius, în care se organizează întâlniri și dezbateri filosofice și literare. De obicei, ședințele cafelei noastre se consacră unui filosof sau unei teme, cum a fost cea despre influența filosofiei lui Shopenhauer asupra creației eminesciene. Formula se bucură de popularitate și de înalta apreciere a elitei gânditoare de la noi.

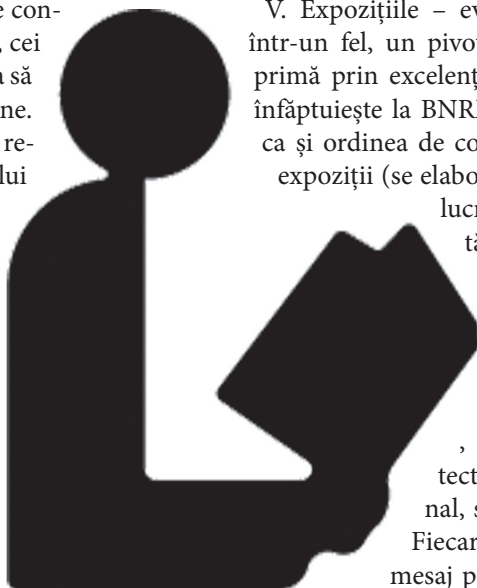
IV. Polipticul cultural-istoric și științific „Basarabeni în lume”. În virtutea vicisitudinilor prin care a trecut plaiul nostru, mulți basarabeni au emigrat în alte țări, unde au format diaspore, zeci dintre ei devenind personalități remarcabile de cultură și știință, de talie universală. Ni s-a părut că fără cunoașterea vieții și operei lor imaginea culturii noastre nu poate fi nici veridică, nici deplină. Am cules informații despre aceste diaspore și despre unele personalități și am ajuns la ideea de a organiza ciclu de activități de valorificare, cu invitarea personalităților basarabene de peste hotare. Am ales pentru acest ciclu titulatura de poliptic din două motive: mai întâi, numărul impunător de personalități nu permitea abordarea lor într-o singură ședință, apoi, polipticul are în el conotații de coloratură genealogică, biblică uneori, sau aspecte ale băștinei, locului natal. Ca și polipticurile picturale, ciclul nostru se

compune din părți, iar în cadrul fiecărei părți se recurge la modalități diverse: sesiuni de comunicări, demonstrări de filme, lansări de carte, expoziții, întâlniri de creație ș.a. Până în prezent au fost realizate opt părți, la care au participat mari personalități basarabene stabilite peste hotare: Paul Mihail, Nestor Vornicescu, Antonie Plămădeală, Valeriu Rusu (Paris), Eugen Holban (Paris) ș.a. Polipticul este însoțit și de un proiect editorial-colecția de materiale și documente „Basarabeni în lume”, rezultate din ședințele polipticului. Până în prezent au fost editate patru volume ale acestei colecții.

V. Expozițiile – eveniment. Acestea constituie, într-un fel, un pivot al difuzării culturale și exprimă prin excelență caracterul reformei care se desfășoară la BNRM. S-a scimbat radical tehnica și ordinea de concepere și realizare a acestor expoziții (se elaborează un scenariu, un plan de

lucrări, lista exponatelor (alcătuită în baza unor cercetări și documentări ce durează câteva săptămâni). După ce se adună exponatele, se elaborează concepția definitivă, aceasta incluzând compartimentarea, formula de organizare arhitectonică a spațiului expozițional, soluții optice și cromatice etc. Fiecare expoziție trebuie să aibă un mesaj pe care să-l sesizeze privitorul.

Totul poartă un caracter de creație. Chiar și titlul expoziției este ales îndelung așa cum unii scriitori își aleg cu greu titlul cărții, pentru că el, de cele mai multe ori, sugerează mesajul. Suprasarcina ce a fost pusă în fața noastră este ca în orice expoziție să fie redată atmosfera epocii istorice respective și, în plus, această epocă să fie prezentată așa, cum au văzut-o personalitățile, cărora expoziția le este consacrată. Iar alegerea personalității protagoniste sau a temei trebuie să satisfacă următoarele cerințe: să țină și să contribuie la ținuta de bibliotecă națională, să pună în circulație valorile de vârf ale culturii naționale și ale culturilor țărilor lumii. În acest din urmă aspect, am colaborat fructuos cu ambasadele corespunzătoare. În rezultat, ne-au reușit niște expoziții-eveniment deosebite, adevărate creații expoziționale, fapt pentru care, în topul său pe 2001, Jurnalul național a desemnat Biblioteca noastră drept cea mai bună instituție culturală a anului. Trebuie să remarc de asemenea că în ultima vreme recurgem la elemente suplimentare (fundal muzical realizat în live cu instrumentiști și interpreți, chioșcuri cu vânzare de obiecte artizanale din țările respective). Și nu în ultimul rând, sunt de menționat impresionantele loturi de cărți pe care le-am primit în dar de la ambasadele cu care am organizat expoziții consacrate unor personalități din țările pe care le reprezintă, sau culturii și civilizației acestor țări (India, Italia, Sudan, Finlanda, SUA, Franța, Japonia, China ș.a.)

O întâlnire de suflet

...Știam că planeta Pământ se rotește cu pași de melc, însă segmentul propus din cuantumul orologiului a sclipit fulgerător...

GHEORGHE NICOLAESCU
șef, Cabinet Metodic

În acea dimineață de 5 septembrie, aveam senzația balansării Artei în căușul unui fotoliu, legănat ușor de vibrațiile cotidianului matinal și găzduit ospitalier în incinta Școlii de Arte „Alexei Stârcea”, unde o lume captivă, cu o ținută de efeb modern și etichetată la o sărbătorească dispoziție rămânea axată în câmpul magnific ale problemelor școlare. Nu era iluzie optică și nici amalgam de neclarități, ci se zugrăvea un tet-a-tet hazardat și pus pe un format colegial, în care clocotea sângele emoției vibrante, pregătit și programat să însăile vociferat un salt în „sfânta sfintelor”.

Conform programului de activitate a Cabinetului Metodic din cadrul Colegiului de Muzică „Șt. Neaga”, la 5 septembrie a fost organizată întrunirea directorilor Instituțiilor de Învățământ Artistic Complementar, având la ordinea de zi doar câteva poziționări:

- I. Instituțiile de învățământ artistic complementar – parte integrantă a școlii naționale;
- II. Noul Regulament de funcționare a Instituțiilor de învățământ artistic complementar;
- III. Modificări în planul de învățământ.

Geografia artistică a evenimentului, însuma într-o polifonie

festivă pe diriguitorii portativului educațional, extins de la Naslavcea la Giurgiulești, de la Tighina la Sculeni, unde probabil și cele șapte muze ale artelor erau puse pe metronomul sensibil ca să-și exercite misiunea nobilă de ajutorare a derulării acestuia.

Prezenți la întrunire: dl Boris Focșa, Ministrul Culturii, d-na Aliona Strâmbeanu, șef Direcție Arte profesionale, Învățământ artistic și Industrii culturale, dna Irina Azarov, consultant superior, se arătau busolați spre respectarea programului întocmit din timp, conștientizând, că onorabila Prezență deja era socializată cu canavaua brodată în stilul faptelor reale, așteptând nu ecouri verbale ci reflecții afirmative la segmentul „îmbunătățirea bazei didactice și a celei tehnico-materiale”, stimularea și înălțarea din cartierul secund la rangul de cinste a profesiei de „dascăl”- factori contribuabili la sporirea promovării cadrelor didactice în spațiul rural și cel urban.

În alocuțiunea domniei sale, dl Boris Focșa, Ministrul Culturii, a relatat convingător, că trăiește emoția zilei, unde îl încearcă senzații nobile, și cu ocazia frumusețului prilej, a exprimat felicitări și mulțumiri cadrelor didactice, celor care înțeleg și contribuie ca

flacăra învățământului artistic să nu se stingă, ci să ardă zi de zi spre atingerea standardelor europene. Instituțiile de învățământ artistic în permanență se află în vizorul Ministerului Culturii, instituții ce constituie veriga temeinică a școlii naționale.

Tot în același registru tonal, Aliona Strâmbeanu a confirmat faptul, că simțim cu toții continuitatea așezării noastre în fluxul dispozițiilor educative, venite din păienjenishul de rădăcini strămoșești, benefice la promovarea imaginii pozitive a Republicii Moldova. Terapia profesorului și elevului este iubirea de țară în cea mai bună formă de existență, unde se schițează cu pensula bucuriei specificul nostru național de a fi cetățean mândru la el acasă.

Cu zvâcnet din lăuntricul eu-lui se smulgeau luările de cuvânt a mai multor directori, toate coborâte din caleidoscopul îmbibat de probleme contribuabile procesului de instruire: literatură didactică, achiziții de carte, atributive de specialitate, costume naționale, instrumente muzicale, tineri specialiști, salarii adecvate, programe etc.

Planeta Pământ se rotește cu pași de melc, însă segmentul propus din cuantumul orologiului a sclipit fulgerător.

„Moștenitorii“

Fiind unul dintre mesagerii adevărați ai artei coregrafice naționale pe toate meridianele, promovând la superlativ originalitatea artei coregrafice autentice descoperită cu multă iscusință, profesionalism și dăruire, Ansamblul model de dansuri populare „Moștenitorii” din orașul Rîșcani, este izvorul nesecat al spiritualității noastre, trecută prin foc și jale și păstrată în suflul poporului cu atâta sfințenie.

Coborâți din vechea legendă de pe timpul domniei lui Ieremia Movilă, când pământul Moldovei era trecut prin foc și sabie de hoardele otomane, rășcănenii au purtat în suflul lor alături de obiceiurile și tradițiile populare care le-au însoțit viața pe parcursul istoriei, pitorescul, expresivitatea, frumusețea și temperamentul dansului popular, care i-a unit, îmbărbătat și i-a mobilizat la fapte mari – păstrarea cu sfințenie a unității de neam. Această calitate măreață este promovată cu demnitate și de membrii ansamblului „Moștenitorii”. Adunați într-un amurg de seară a anului 1994 de către idolul lor Doamna Elena Crețu, să se înfrupte din tainele izvorului cu apă limpede și

rece dar și făcătoare de minuni - dansul popular care-și alină aripile cu mărgăritare din creația poporului nostru, micii Moștenitori sau unit întruchipând colacul salvării dansului popular din vatra lor folclorică. Ritmul fermecător al dansului, înțelepciunea strigăturilor, frumusețea muzicii, a portului popular din partea locului și îndrumați de tainele sfinte ale bisericii Adormirea Maicii Domnului, Moștenitorii și-au început firul istoriei lor, dar și al nostru, aducând cu sine noi înșerași îndrăgostiți în arta coregrafică națională, astfel dând naștere Ansamblului model de dans po-

pular „Moștenitorii”. Pe parcursul vieții artistice, renumitul ansamblu a depus eforturi deosebite care imediat sau încoronat cu peste douăzeci de creații coregrafice de valoare: „Joc mare”, „Sirba”, „Polca din bătrâni”, „Zestrea”, „Ciuleandra”, „Hora de Sărbătoare” ș.a.

Ansamblul „Moștenitorii” - mesajul artei coregrafice naționale posedă un palmares de invidiat

FESTIVALURI NAȚIONALE:

- Festivalul-concurs național al dansului popular „Alunelul”, ed. a V-a 1997, laureat;
- Festivalul-concurs național al dansului popular „Alunelul”, ed. a VI-a 1998, laureat;
- Festivalul-concurs național al dansului popular „Alunelul”, ed. a VII-a 2002, Premiul Mare și Premiul special al juriului;
- Festivalul-concurs național al dansului folcloric „Vatra Horelor” 2003, laureat;
- Festivalul dansului popular în memoria coregrafilor Ion Negară și Ion Ungureanu „Cine joacă horele”, ed. a II-a 2000, Premiul Mare și Locul I;
- Festivalul dansului popular în memoria coregrafilor Ion Negară și Ion Ungureanu „Cine joacă horele”, ed. III-a 2001, Locul I;
- Festivalul-concurs național al dansului popular „Alunelul”, ed. a VIII-a 2004, laureat;

- Festivalul județean „Folclorul la el acasă” 2002, or. Bălți, laureat;
 - Festivalul dansului popular „Așa-i hora din străbuni”, ed. I-a 2010, or. Râșcani;
 - Festivalul folcloric republican al copiilor, ed. a IX-a, or. Florești;
 - Festivalul național „Sărbătoarea vinului - 2003”, mun. Chișinău, MoldEXPO;
 - Festivalul național „Sărbătoarea vinului - 2004”, mun. Chișinău, MoldEXPO;
 - Festivalul național „Sărbătoarea vinului - 2005”, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale;
 - Festivalul-concurs național al dansului popular „Alunelul”, ed. a IX-a 2006, laureat;
 - Festivalul dansului popular în memoria coregrafilor Ion Negară și Ion Ungureanu „Cine joacă horele” ed. a VI-a 2006, or. Bălți;
 - Festivalul-concurs național al dansului popular „Vatra horelor”, 2007, Premiul Mare;
 - Festivalul dansului popular în memoria coregrafilor Ion Negară și Ion Ungureanu „Cine joacă horele” ed. a VI-a 2008, or. Bălți;
 - Festivalul național „Moldova-vatra mea străbună” - 650 ani de la întemeierea Statului Moldav;
 - Festivalul dansului popular în memoria coregrafului Ion Bazatin, ed. a III-a, or. Cîmislia;
 - Festivalul dansului popular în memoria coregrafilor Ion Negară și Ion Ungureanu „Cine joacă horele” ed. a VI-a 2010, or. Bălți;
 - Festivalul-concurs național al dansului popular „Vatra horelor” 2010, or. Orhei, locul I.
- FESTIVALURI INTERNAȚIONALE:**
- Festivalul țărilor bazinului Mării Negre, or. Zonguldac, Turcia, 1998;
 - Festivalul în ajutorul copiilor- jertfe ale conflictului armat din Iugoslavia, or. Hartberg, Austria, 1999;
 - Festivalul 59 al Hramului orașului Villach, or. Villach, Austria, 2000;
 - Festivalul cântecului, dansului și portului, or. Vorona, România, 2001;
 - Festivalul țărilor bazinului Mării Negre, or. Artec, Ucraina, 2002;
 - Festivalul „Pentru o Europă unică”, or. Hartberg, Austria, 2003;
 - Spectacole în scena Parcului distractiv LegoLend, or. Billund, Danemarca, 2004;
 - Festivalul „Copii din Balcani tind spre Europa”, or. Hascovo, Bulgaria, 2006;
 - Festivalul dansului popular „Bobocelul”, ed. a III-a, 2006, or. Cahul, Moldova;
 - Festivalul-concurs al creației copiilor și tinerilor , or. Sanct Petersburg, Rusia, 2008, Locul I;
 - Festivalul dansului popular „Bobocelul”, ed. a III-a, 2008, or. Cahul, Moldova;
 - Festivalul-concurs al cântecului și dansului pentru copii „Perlina Ceremoșu”, ed. a IV-a, 2008, grupa până la 12 ani, or. Vijnța, reg. Cernăuți, Ucraina, Locul II;
 - Festivalul folcloric Internațional „Ialissia 2008”, or. Ialissos, Grecia;
 - Festivalul folcloric Internațional „Primorsco -2009”, ed. a VII-a, or. Primorsco, Bulgaria;
 - Festivalul folcloric Internațional „Пляшущая Европа”, or. Krakow, Polonia, 2009;
 - Festivalul Internațional al Dansului Folcloric -2011, or. Budapesta, Ungaria.
- Este mult sau puțin, nu știu. Dar știu că Bunul Dumnezeu i-a înzestrat cu calități dintre cele mai alese, care, la prima vedere, dar și apoi nu te poți despărți de ei și de ceea ce transmit ei din scenă spectatorilor – frumusețea chipului dar și a sufletului, omenescul și buna educației, mândria de fii de mari gospodari, proslăvind cu adevărat plaiul și poporul, arta coregrafică națională și credința în MĂRIA SA DAN-SUL POPULAR!, dar o fac din inimă!
- Nu știu, este mul sau puțin...dar știu că sunt de neîntrecut...MOȘTENITORII din orașul Râșcani împreună cu DOAMNA ELENA CREȚU.

Cu mult respect PAVEL POPA, Maestru în Artă

La sofca cu zestre a Valentinei Guțu

Deși e o localitate mica, Gordineștii Noi sînt cunoscuți în republică, precum și dincolo de hotarele țării. Este cunoscut prin meșterul popular cu renume internațional Valentina Guțu din acest sat pitoresc, dumneaei prezentând cartea de vizită a acesteia așezări cu istorie de secole.

Valentina Guțu și-a ales, în viață, o profesie dintre cele mai umane – medicina. După absolvirea Școlii de profil din Chișinău a lucrat asistentă medicală în orașelul Sângerei, iar din 1971, timp de 30 de ani, a fost șefa punctului medical din s. Gordinești, satul ei de baștină. Dar niciodată nu s-a despărțit de stative, de ac și croșetă. De la mama sa i s-a transmis dragostea pentru portul național, pentru tradițiile de a țese, a coase și a croșeta obiecte cu ornament național, mai ales specific zonei de nord a Moldovei.

A creat pe parcursul celor 40 de ani de activitate ca meșter popular un tezaur inedit cu perle rare. Întreaga gospodărie a soților Guțu, căci în tot ce a reușit să facă e și meritul omului cu care trăiește alături timp de 45 de ani, a soțului Gheorghe, este un muzeu în aer liber. Toate orânduite cu grijă, pe pământul din jurul casei s-a găsit loc și pentru o colibă din stuf, cu cuib de cocostărc în vârful pilonului din preajmă, și pentru a expune unele unelte din îndeletnicirile țăranilor de altădată, și pentru un gard din stuf și nuiel, pentru un iaz cu salcii pletoase pe mal. Iar pășind pragul casei, rămâi frapat

de minunatele obiecte cu care este împodobită aceasta: covoare de diferite mărimi, țesute în război, ornamentele fiind executate cu lână vopsită în toate culorile, perne cusute cu ață, împletite cu croșeta și brodate, diferite prosoape, fețe de masă, dar și costume naționale, marama etc, confecționate la comandă. Căci

Dumnezeu a binecuvântat-o cu mâini dibace, care făuresc minuni.

Deși are permanent oaspeți de pretutindeni, curioși să vadă minunile pe care le confecționează, dna Guțu și-a dorit foarte mult să vadă lume multă adunată la casa ei, în jurul sofcii cu zestre, pe care o păstrează ca o relictă dintre cele mai scumpe. Și iată că recent, cu suportul Secției raionale cultură, meșterita și-a văzut visul realizat. Toloaca de lângă casa ei s-a transformat într-un amfiteatru, în centrul arenei aflându-se protagonista sărbătorii, Valentina Guțu. La serata de creație au venit, de la Chișinău fetele, ginerii și nepoții, fratele, Dumitru Șcerbatiuc, profesor la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, orchestra de muzică populară „Lăstăreii” de la Casa de cultură din centrul raional, consăteni, colective folclorice din mai multe localități ale raionului, precum și specialiști de la Centrul de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, de la Uniunea Meșterilor Populari din Moldova al cărui membru este Valentina Guțu. A venit conducerea raionului și a orașului Edineț.

A fost o sărbătoare de suflet pentru toți cei pasionați de arta populară, de tradițiile ce vin din secole și de cântecul popular. Au evoluat numeroase colective folclorice, mulți dintre membrii acestora purtând haine confecționate de meșterită.

Se mândresc cu consăteanca Valentina Guțu și sătenii, având în persoana dănei omul care duce prin lume faima Gordineștilor Noi ca o localitate cu oameni gospodari și păstrători veritabili ai obiceiurilor și tradițiilor populare. Obiectele confecționate de meșterita populară au fost expuse la mai bine de 55 de expoziții de nivel național și internațional, are în posesie numeroase diplome. Recent, costumele ei naționale au fost vernisate la Expoziția interstatală „20 de ani ai CSI – noile orizonturi ale parteneriatului” de la Moscova.

Omul este rodul cel mai desăvârșit al artei creatoare de frumos, prin iscusința sa umană el sfințește locul. Valentina Guțu îl sfințește prin harul dat de la Dumnezeu - de a mînu cu dibăcie acul, croșeta și stativele, creând opere de artă dintre cele mai frumoase.

TAMARA BOROSAN

Maria Tănase

Maria Tănase este un fenomen. N-am auzit până azi nici un cântăreț izbutind să interpreteze cu asemenea talent și originalitate cântecul nostru popular, păstrând nealterată autenticitatea versului și melodiei.

THEODOR ROGALSKI

S-a născut în București la 25 septembrie, 1913 și a plecat în lumea cerească la 22 iunie 1963, cu patru luni înainte de a împlini 50 de ani.

A fost mierla unui întreg popor. Neîntrecută. A fost înzestrată cu marele fior al melodiei, pasărea măiastră a lui și a avut acea energie și pasiune de a-l striga modulându-l genial, în prolifică și scurtă ei carieră. Stăpâna cântecul. Magnetiza. Dăruia cântecului proporții de miraj străbătând filoane adânci ale rapsodiei noastre adunate de zeci și zeci de generații evocând bucuria, jalea, dorul și optimismul care s-au continuat prin veacuri ca un fluviu subteran ieșind la suprafață, ascunzându-se iarăși, dar de o arzătoare prezență..

Cântăreață înzestrată, în primul rând, cu inteligență, ironie, îndrăzneală, neconformism. Voci au fost destule și au sfârșit în aceeași năclăială generală. Vocea ei, fără portativ și fără bemol la cheie, e învelită de o inteligență înăscută. O inteligență, spune Geo Bogza, ca a unui spărgător de nuci, care a spart coaja lucrurilor pentru a ajunge la miezul pur al cântecului”.

— „Maria Tănase este parte a unei constelații de artiști cărora le-a reușit să fie brutal de individuali, dar în același timp și foarte români”, declarații făcute de Alexander Bălănescu, violinist, compozitor israelian, originar din România, care i-a dedicat cântăreței un album, subliniind semnificația artistei: Cred că era posesoarea unei voci într-adevăr mari și absolut unice. Prin viața și munca ei, ea a reușit să redefinească frumoasele contradicții ale sufletului românesc.

Tănase a fost o autodidactă, nu o cântăreață de formație academică. Ea a înțeles cum să îmbine proveniența ei cu mondenitatea saloanelor burgheze, notează Grit Friedrich, de la casa de discuri Orient, companie care reeditează muzica Mariei Tănase în Germania.

Lăsarea Cortinei de Fier nu a împiedicat-o pe Maria Tănase să-și continue, cu același succes activitatea artistică. Retrasă la Târgu-Jiu, după moartea lui Brâncuși, ca semn de veșnic respect pentru vechiul ei prieten, nu a mai apărut decât sporadic pe scenele Bucureștiului. Acesta este doar unul dintre motivele absenței ei, iar altul este faptul că în anii 50 această muzică melancolic-dureroasă era difuzată tot mai rar la radio.

Dirijorul Henry Mălineanu a fost martorul aceluia moment în care Mariei Tănase aproape că i-a fost interzis să apară pe scenă. Grit Friedrich îl citează, într-un documentar transmis de ORF (Radio Televiziunea Austriacă): Înaintea unui concert în aer liber, în fața Ateneului, cu ocazia Festivalului Mondial al Tineretului, 1953, unde se strânseseră 150.000 de oameni, o funcționară de la minister a venit înfricoșată și mi-a spus: Astăzi, Maria Tănase este interzisă. Aproape o oră a așteptat lumea acolo, pe stradă, a fluierat și a hulit, nemulțumită că nu mai începea concertul. În cele din urmă, a cântat Maria Tănase și a sărbătorit unul dintre cele mai mari succese ale ei. Acesta nu a fost singurul conflict al Mariei Tănase cu statul român. După ce Garda de Fier a ajuns la putere, în 1940, aceasta a ordonat ca înregistrările solistei să fie distruse din arhiva radio, acuzând-o ca ar falsifica folclorul românesc, așa cum povestește Grit Friedrich în documentarul său. Motivul era

însă faptul că în cercul ei de prieteni existau unii intelectuali evrei, precum regizorul Sandu Eliad, scriitorul Ștefan Roll sau etnologul Harry Brauner (fratele pictorului Victor Brauner). După câteva luni în care Mariei i-a fost interzis să apară în public, fiind arestată la domiciliu, ea apare în vara lui 1942 la un spectacol organizat de ministerul pentru propagandă. A cântat acolo numai cu condiția că amicii ei, evrei, care se aflau pe lista neagră a puterii, să nu fie deportați în lagărele de muncă din Transnistria și a reușit în felul acesta să-i salveze pe câțiva de la crunta soartă pe care le-o pregătiseră legionarii.

Edith Piaf a noastră a reușit să ridice folclorul la rang de artă cultă, spunea Valentin Lipatti, fratele celebrului muzician Dinu Lipatti.

— „Nu știu de unde vine fata asta, vă rog s-o lăsați în pace, dacă a răsărit din vreo ghindă sănătoasă, sămânța va încolți și va crește. Stejarul va umbri curând toate buruienile” - spunea George Enescu.

Dobândindu-și foarte devreme universalitatea, Maria Tănase a interpretat muzică din cele mai diferite zone ale României și tot ea este cea care a dus muzica acestor meleaguri și peste granițe.

— „Pentru mine, Maria Tănase este o cântăreață vizionară. Reprezintă sinteza muzicii românești, iar vocea ei străbate timpul fără a se demoda”, povestește Loredana Groza, cea care a ajutat, prin albumul ei, ca și generația tânără să o întâlnească pe femeia care a devenit cântec - așa cum a fost supranumită Maria Tănase.

Cu Maria în deșert Angela Gheorghiu a trecut cântecele Mariei Tănase pe lista pieselor sale preferate, pe care, la o adică, le-ar lua cu ea în deșert - un test căruia faimoasa soprană româncă s-a lăsat supusă pentru cunoscuta emisiune, deoarece opțiunile personalităților invitate în emisiune devin apoi albume adevărate, care sunt lansate pe piață, cântecele Mariei Tănase pot fi găsite acum în rafturile magazinelor de specialitate din întreaga lume. În Germania, datorită expertei în Europa de Est Grit Friedrich, coordonatoare de proiect, au apărut, după anul 2000, trei albume cu melodiile Mariei Tănase. Acestea cuprind piese rare din anii interbelici și unele interpretate în limba franceză.

Colecționa vase de ceramică din toate regiunile țării. Cei ce au iubit-o au încercat să păstreze cuibul copilăriei ei ca un muzeu de artă populară țărănească. Comuniștii au șters însă amintirea Mariei cu buldozerul, geloși pe faima universală a celei ce a fost premiată postmortem de către Academia Franceză din Paris.

S-a stins o stea ... Cu patru luni înainte de a împlini 50 de ani, pe 22 iunie 1963, s-a stins din viață, în urma unui cancer pulmonar, cea care a fost numită de Constantin Brâncuși reprezentanta întregii românimi. Brâncuși i-a spus asta chiar Mariei Tănase, pe care a întâlnit-o la Expoziția Mondială din New York, în 1939, la pavilionul românesc, unde privighetoarea (cum îi spunea Tudor Arghezi) era în compania lui George Enescu.

Internată în mai multe spitale bucureștene, după cum scrie Maria Roșca, artista s-a confesat personalului medical de la Spitalul Fundeni, cu câteva zile înainte de a se stinge: „O viață întreagă am suferit pentru că nu las în urma mea copii”. Testamentul ei este impresionant: Pe un drum secetos, să se scobească o fântână pentru drumeții însetoși:

— „Aș vrea ca mama să nu afle de moartea mea, să i se spună că sunt plecată undeva, pentru tratament și, din când în când, să i se citească o carte poștală de la mine”.

— „Plec înainte, ca să-ți încălzesc pământul. Culege-mi visurile pe care le-am avut lângă tine și împarte-le oamenilor. Iar vouă, cele 49 de frunze verzi din primăvară și galbene în toamnă, pe care mi-am plimbat anii, vă las câte o lacrimă de emoție: Adio, frunză verde, frunză galbenă, tu mă saltă, tu mă leagă... liniștită, așa i-a spus soțului”.

N-a fost alta să-i semene... Încălecând secolele, venită foarte de departe, din adânc de neam. Silabele ei au încopciat cu stele și cu dulci eresuri firmamentul. Și s-a pierdut în șaga lor diamantină, năzdrăvană... spune Gaby Michăilescu despre prietena lui, Maria Tănase, cea fără de moarte, așa cum a numit-o în cartea pe care a lansat-o în 2003. Descrisă ca mare doamnă a milenarului cântec românesc de către fostul ei impresar, Gaby Michăilescu (în vârstă de 97 de ani), Maria Tănase, a fost, până la moartea sa,

una dintre personalitățile marcante ale României inter și postbelice, dar în egală măsură, și o figură mondenă, cum țara noastră nu a mai cunoscut.

Arghezi în notele sale: Ea știe să calce cuvântul și silaba și să dea, fără greș, ghirlanda în relief a unui suflet de opincă.

Despre sfârșitul Reginei din Carpați ne mărturisesc și Televiziunile europene. În timpul unui concert din 1963, susținut la Casa de Cultură din Hunedoara, Maria Tănase se prăbușește pe scenă. Aceasta a fost ultima ei apariție. Au urmat săptămâni de spitalizare și moartea. Corpul neînsuflit a fost depus la Teatrul de Revistă, iar cei mai mari muzicieni au priveghiat-o. Lumea venea acolo ca în pelerinaj, din întreaga țară. În ziua înmormântării, toate balcoanele și ferestrele de pe Calea Victoriei erau pline cu oameni, chiar și acoperișurile caselor. Autobuzele și tramvaiele și-au întrerupt cursele, întreg orașul era plin de oameni. Fabricile și-au întrerupt activitatea, cu toții voiau s-o vadă pe Maria Tănase. Atât de tare era iubită. Poliția și securitatea nu puteau face nimic. Înmormântarea ei a fost ca a unei regine, își amintește Cotoanță.

Sanda Weigl o cântă în America, peste Ocean. În afara Aurei Urziceanu sau a Margaretei Pâslaru, Sanda Weigl, o solistă comparată de critica americană cu Cesaria Evora sau Diamanda Galas, născută în România, interpretează, acompaniată de mai-marii jazzului american, precum Anthony Coleman, prelucrări după piesele Mariei Tănase, în limba română. La plecarea din România, la 13 ani, am avut în bagajul meu doar plăcile Mariei Tănase, declara solista.

Încă din 1994, Grit Friedrich realizează reportaje despre Maria Tănase, ea întâlnind mulți foști colaboratori ai artistei, precum cobzarul Marin Cotoanță sau etnologul

Emilia Comișel. Poate Maria Tănase nu a fost apreciată la valoarea ei reală, precum o Edith Piaf în Franța sau o Umm Kulthum în lumea arabă, din cauza Cortinei de Fier și a morții timpurii.

Ar fi putut deveni o mare artistă celebră în toată lumea dar... a fost singurul mare artist care nu ar fi putut rămâne peste granițe. Mereu asculta chemarea pământului. După trei, patru spectacole în străinătate se întorcea în Livada cu Duzi, la mama sa, menționează Aristide Buhoiu.

Deși s-a născut într-o familie de oameni simpli, dintr-un tată doljean și o mamă sibiană, și a crescut în mahalaua Cărmidărilor din București, Maria Tănase - Edith Piaf a României, vorbea bine limba franceză. Și în acest caz se verifica sensibilitatea Mariei Tănase, interpretările în franceză fiind impecabile. Textele pieselor ei au fost traduse de cumnata Mariei, iar prin anii 50, la Paris, urma să apară un album al ei în franceză. Acesta a apărut abia după moartea celei care a fost deseori numită Edith Piaf a României. Discul a fost recompensat, postum, cu una dintre cele mai înalte distincții franceze: Premiul Academiei Charles Cross.

În anul 1955, a primit „Premiul de Stat”, iar doi ani mai târziu titlul de „Artist emerit”.

Herta Muller: Maria Tănase este prezentă, adjudecându-și statutul de legendă, și în Germania, datorită angajamentului Hertei Muller (scriitoare bănățeană, apreciată voce a literaturii germane contemporane), care a ținut prelegeri despre mitul Maria Tănase (pe care o descria undeva între pofta de viață și melancolie).

Muzica Mariei Tănase este o prelungire a sufletelor noastre....

NINA SPINEI

Simion Florea Marian, *unul din cei mai de seamă folcloriști* *și etnografi români...*

Simion Florea Marian s-a născut pe 1 septembrie 1847, în Iliești, nu departe de Suceava. Tatăl său Grigore Marian Florea, a fost fiul preotului Lazăr Marian din Reușeni, iar mama sa, Ruxandra Stanovici, fiica dascălului din Udești. În toamna anului 1859, la vârsta de 12 ani, începe școala primară. Rămâne doi ani la școala din sat, unde a absolvit trei clase primare. La îndemnul învățătorului Dimitrie Cernautean, ajunge în clasa a IV-a la „Școala poporală germană” din Suceava, pe care a absolvit-o în 1862, cu calificative de bine și foarte bine. Prenumele Simion i-a fost modificat de administrația școlii de la Suceava în Simeon. După absolvirea acestei școli, Simion Florea Marian ajunge la liceul cezaro-crăiesc din localitate. Din cauza unui conflict cu cei care conduceau liceul din Suceava, ajunge în Transilvania. Aici susține examenul de repetare a clasei a VIII-a, și devine student „benevole” la Gimnaziul superior român greco-catolic din Năsăud. După finalizarea studiilor liceale, se înscrie la Facultatea de Teologie din Cernaufți. Își încheie studiile teologice în 1875 și se căsătorește cu Leontina Piotrovski, fiica parohului George Piotrovski din Siret. Este hirotonit preot în mai 1876.

Simion Florea Marian a fost pe rând preot în Poiana Stampei (1875-1877), Voloca (în apropiere de Cernaufți) (1877) și Siret (1877-1883), profesor de religie și limba română la „școala poporală” și la „școala reală inferioară” din Siret (1879-1883), profesor de religie la Gimnaziul greco-ortodox din Suceava (1893-1907), protopresbiter (1903). A fost de asemenea un membru activ al Academiei Române (1881), membru în Societatea geografică română și Societatea istorică română din București, în Comisia centrală pentru conservarea monumentelor istorice din Viena, membru de onoare al mai multor societăți culturale (Societatea Academică Literară „România Jună” din Viena, Junimea și Dacia din Cernaufți etc.)

Considerat unul din cei mai de seamă folcloriști și etnografi români, el ne-a lăsat o operă încă neegalată în literatura noastră de specialitate. Pe lângă culegeri de folclor din toate ținuturile locuite de români, a scris monografii despre sărbători, datini românești, ornitologie, cromatică etc. El a pus bazele cercetării științifice a folclorului și a stimulat culegerea amplă a creațiilor populare de către alți cercetători. De timpuriu, culegerea folclorului, va deveni pentru Simion Florea Marian, o adevărată pasiune. La vârsta de 17 ani, avea primele sale culegeri de texte folclorice, datorită cărora poate fi numărat în rândul celor dintâi culegători de basme populare românești.

Din anul 1866, începe să colaboreze cu diverse reviste de specialitate: „Familia”, „Albina”, „Amicul poporului” și „Federațiunea”. Publică cântece, doine, descântece la ziarul „Traian”, al lui B. P. Hașdeu, apoi reușește să publice folclor și în periodicele „Columna lui Traian” și Foaia Societății „Românismul”.

Simion Florea Marian a fost ales pe 26 martie 1881, membru al Academiei Române. Lucrările de bază cu care a rămas cunoscut posterității sunt: „Ornitologia poporană”, „Descântecele”, „Nunta, nașterea și înmormântarea la români”, „Vrăjile, farmecele și desfacerile”, „Sărbătorile la români”, „Tradiții poporane române din Bucovina”.

Simion Florea Marian a trecut la cele veșnice pe 24 aprilie 1907, la Suceava.

Casa memorială „Simion Florea Marian” a fost inaugurată oficial, ca instituție muzeistică, în iunie 1974. Clădirea, construită în secolul al XVIII-lea, este una dintre cele mai vechi case ale Sucevei. Ea a aparținut inițial baronului Kapri, de la urmașii căruia Simion Florea Marian a cumpărat-o în 1884.

Lucrări de folclor, Culegeri:

- Poesii populare din Bucovina. Balade române.... Botoșani, 1869;
 - Poesii populare române, 2 vol., Cernăuți, 1873-1875;
 - Tradițiuni populare române, Sibiu, 1878;
 - Descânțe populare române, Suceava, 1886;
 - Satire populare române, București, 1893;
 - Vraji, farmece și desfaceri, în An. Acad. Rom., M.S.L., s. II-a, t. V, București, 1893;
 - Păsările noastre și legendele lor. București, 1895;
 - Tradiții populare române din Bucovina, București, 1895;
 - Răsplata. Povești din Bucovina, Suceava, 1897;
 - Poesii populare despre Avram Iancu, Suceava, 1900;
 - Hore și chiuituri din Bucovina, București, 1910;
 - Păsările noastre și legendele lor. Legendele ciocârliei. Legendele rândunicii, București, 1923;
 - Legendele păsărilor, Ed. îngrijită de Mihai Cărașu și Orest Tofan, Iași, 1974;
 - Basme din Țara de sus. Ed. îngrijită de Mihai Cărașu și Paul Leu, Iași, 1975;
 - Legende istorice din Bucovina. Ediție îngrijită, note și Studiu introductiv de Paul Leu, Iași, 1981;
- Studii:**
- Cromatica poporului român. Discurs de recepție, în An. Acad. Rom., M.S.L., s. II, București, 1882, p. 107-159 (și extras, 55 p.);
 - Ornitologia poporană română, 2 vol., Cernăuți, 1883, (premiată de Academia Română);
 - Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ, București, 1890;
 - Nașterea la români. Studiu etnografic, București, 1892;
 - Inmormântarea la români. Studiu etnografic, București, 1892;
 - Sărbătorile la români. Studiu etnografic. Vol. I, Cărnilegile, București, 1898; Vol. II, Păresimile, București, 1899, III + 310 p.; Vol. III. Cincizecimea, București, 1901, (reeditate sub îngrijirea lui Iordan Datcu, 2 vol., București, 1994,
 - Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor. Studiu folcloristic. București. 1903;
 - Legende Maicii Domnului. Studiu folcloristic, București, 1903.
- În manuscris:**
- Botanica populară română (12 vol.);
 - Junețea la români, Sărbătorile la români. Povești (2 Vol.);
 - Culegeri de folclor 10 Volume Cuprinzând Căntece din Bucovina și Ardeal;
 - Colinde din Bucovina și Ardeal, Colinde, Cimilituri, Doine ostășești ș.a.) și altele.
- Lucrări istorice:**
- Câteva inscripțiuni și documente din Bucovina, București, 1885;
 - Biserica din Părâuți, București, 1887;
 - Sf. Ioan cel Nou din Suceava. București, 1895;
 - Inscriptiuni de pe manuscrise, și cărți vechi din Bucovina, Suceava, 1900;
 - Portretul lui Miron Costin, marele logofăt și cronicar, București, 1900.
- A editat câteva din manuscrisele lui Vartolomeu Măzăreanu:**
- Conдика sfintei mănăstiri Voronețul, Suceava, 1900;
 - Conдика sfintei mănăstiri a Solcâi, Suceava, 1902;
 - Domnia lui Ștefan voievod cel viteaz... și a lui Ștefan Tomșa, Suceava, 1904.
- A colaborat la numeroase ziare și reviste:**
- Împreună cu alți cărturari bucovineni a înființat la Suceava, „Revista Politică” (1886-1891)
- A colaborat de-a lungul vieții la:**
- „Albina” – Pesta;
 - „Albina Carpaților” – Sibiu;
 - „Amicul Familiei”, Gherla;
 - „Cărțile săteanului român” – Gherla;
 - „Aurora Română”;
 - „Calendarul Bucovinei”;
 - „Calendarul diecezan”;
 - „Calendarul Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”;
 - „Gazeta Bucovinei”, „Glasul Bucovinei”, „Patria”, toate la Cernăuți;
 - „Gazeta Transilvaniei” – Brașov;
 - „Familia” – Oradea;
 - „Tribuna” – Sibiu;
 - „Convorbiri Literare” - Iași și București;
 - „Traian”;
 - „Columna lui Traian”;
 - „Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, București;
 - „Șezătoarea” – Fălticeni;
 - „Junimea Literară” - Cernăuți ș.a.

La mulți ani SOFIA VICOVEANCA!

Să-i spui „Doamna“, „Regina“ cântecului popular românesc ? E prea puțin. Bucovineanca cea frumoasă și subțire ca trestia face parte din sufletul fiecăruia dintre noi, iar acolo nu există grade de comparație. Vocea ei răscoli-toare și amplă, prezența ei distinsă și austeră au făcut și vor face istorie.

Strălucita interpretă a cântecului popular românesc Sofia Vicoveanca (numele de fată Sofia Fusa) s-a născut la 23 septembrie 1941 în comuna Toporăuți (Toporuica de astăzi), localitate aflată în apropiere de orașul Cernăuți (astăzi în Ucraina), este unul din cei patru copii ai familiei de negustori Gheorghe și Veronica Fusa.

N-a avut parte de-o copilărie fericită, tatăl ei a fost prizonier la sovietici, după anexarea Bucovinei de Nord de către Uniunea Sovietică. Sofia, împreună cu mama s-au refugiat în comuna Vicovu de Jos. „Părinții mei au fost înstăriți acolo, la Cernăuți, au avut prăvălie, case, vite, cai, dar aici nu mai aveam nimic”, a mărturisit mai târziu cântăreața. Impusă de viața grea pe care o avea, ea a învățat să coasă, să țeară covoare, să împletească, să croiască etc. A absolvit Școala Populară

de Artă din Suceava, apoi prin concurs a fost angajată în anul 1959 ca solistă la Ansamblul de Căntece și Dansuri „Ciprian Porumbescu”, primul său disc îi apare în anul 1965. Din anul 1998, devine interpretă de muzică populară la Ansamblul „Rapsozii Botoșanilor”.

— „Munca aduce foarte multă bucurie, nimic nu-ți pică din cer, nimeni nu-ți dă. Dacă nu muncești, nu ai! (...) Nu m-am gândit niciodată să fiu solistă, dar la examenul pentru început de stagiu eu am cântat un cântec popular. Juriul a decis că-i musai să cânt de-atunci încolo muzică populară. Am continuat să cânt și în cor o vreme, în pauzele din spectacol; schimbam repede-repede rochia lungă de coristă cu costumul popular și țuști în scenă. Cu timpul, mi-am învins emoțiile, mi-am făcut un repertoriu propriu (eu nu am cântat niciodată cântecele altor interpreți), a fost norocul meu că am și venit dintr-o zonă foarte bogată în folclor și am avut ce culege de la bătrânii și de la lăutarii din sat, povestește Sofia Vicoveanca

Directorul ansamblului artistic unde era angajată a considerat că numele Sofia Fusa nu avea rezonanță ar-

tistică și astfel a numit-o Vicoveanca (de la zona de proveniență).

— „Am cântecul meu și am „pețitori”, oamenii încă mă mai vor....Mă simt utilă“, mărturisește interpreta.

— „Au fost ani foarte frumoși, dar asta nu înseamnă că drumul mi-a fost presărat cu flori. Am primit lovituri în viață, dar așa am descoperit că sunt o luptătoare“, spune artista.

— „M-am format ca om și ca artist la Ansamblul „Ciprian Porumbescu”. Acum nu simțiți că eu, de fapt, sunt o timidă, pentru că au trecut anii și m-am șlefuit, m-am cizelat. Interiorul e cel de demult: am rămas o fată simplă, cu încredere în oameni și cu speranța zilei de mâine“, se destăinuie Sofia Vicoveanca. Politica mea a fost una: să aduc la lumină cântecul curat, să pastrez tradiția adevărată. Eu nu am cântece scrise din creion! Publicul te simte imediat dacă nu apari sincer pe scenă, cu tot sufletul dinaintea sa. Răsplata pentru această daruire și sinceritate este, la rândul ei, copleșitoare: nu cuteaza, de multe ori, să te atingă cu mâna, ci te îmbrățișează cu privirea, o îmbrățișare de o căldură și o energie inimaginabile. Dar ca să-i câștigi încrederea, să-l convingi că meriți atenția lui și să ajungi să fii răsfățat astfel, trebuie să muncești foarte mult. Cărarea noastră, a artiștilor confirmați, nu e întotdeauna presărată cu flori, iar viața te încearcă mereu. Un moment extraordinar a fost pentru mine venirea pe lume a pruncului meu, Vlad, care mi-a schimbat destinul: glasul meu a coborât cu o terță. De asemenea, întâlnirea mea cu publicul din Basarabia, înainte de momentul 1989, este încărcată de o emoție care m-a marcat pentru totdeauna. Expedițiile mele din tinerețe pentru a căuta cântece noi, prin satele bucovinene, sunt, și ele, pline de neprevăzut, de umor amar: într-un cătun de gospodari prin care băntuiseră, ca niște spectre ale dezastrului, săptămâni la rând, înaintea mea, activiști de partid care voiau să-i convingă pe oameni să se înscrie la colectiv, am găsit

ulițele pustii și pe locuitori baricadați în case, crezând că am venit și eu, ca și cei dinainte, să le mai iau ceva din ogrăzi. Am notat toate astea la vremea lor, cu entuziasmul vârstei sau cu frustrările epocii în care trăiam, fără gândul că vor vedea, vreodată, lumina tiparului. Scri-sul este pentru mine obișnuință zilnică de a-mi nota gândurile, pentru a nu lăsa urâtul și singurătatea să-mi bată la ușă“.

— „Au trecut anii ca gândul! Dar cu toate succesele obținute, am rămas în sufletul meu față simpă de la țară, provenită dintr-un neam foarte harnic și foarte demn, cu un cult pentru muncă. Iar eu, dacă am acumulat ceva, atunci acelea sunt un repertoriu și un stil interpretativ. Pentru repertoriu am muncit mult, bătând satele, vorbind cu bătrânii, adunând un material uriaș și foarte prețios. În ce privește înfățișarea, fiindcă nu m-am știut o frumoasă, am descoperit, pas cu pas, că frumusețea este compusă din mai multe fațete: din felul de a vorbi, de a privi, de a pași, din frumusețea sufletului, din bun și frumos simț. Acesta e un gen de frumusețe pe cale de dispariție, pe care nu se mai pune prea mult preț. Sunt singură (...), soțul meu s-a dus pe ceea lume, dar mă străduiesc să fac singurătatea aceasta mai blândă. Mă ajută foarte mult cântecul și străduința mea de a fi în continuare la înălțimea așteptărilor publicului. Eu cred în oameni și-n cuvântul dat, așa

am fost educată, în sufletul meu am rămas aceeași naivă, încrezătoare în valorile umane. Și oricât de bine mi-ar fi și mi-ar merge, în suflet port mereu grija zilei de mâine, iar inima mi-o umplu cu rugăciuni către Dumnezeu. Fără El, nu poți face nimic în viață ori în profesie. Glasul îmi merge încă, fără ajutorul computerului și al aparatelor de sunet! Mă iertați că mă laud, dar e adevărat, și îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru asta și pentru forța pe care mi-o dă... E cumplit să fii dat uitării, și atunci din toate puterile încerc să nu-i dezamăgesc pe cei care mă iubesc“, îi povestește protagonist a jurnalistei Corina Pavel de la revista „Forum AS“.

Dacă ar fi să încerc să definesc într-un cuvânt ce înseamnă Sofia Vicoveanca, mi-aș permite să spun doar atât: Mângâietoarea sufletelor noastre. Pentru că așa cum o știu eu, frumoasă și curată la suflet, pare că se roagă sub cerul liber. O rugăciune venită din Cer pentru toți cei care au fost, sunt și vor veni... Cântecul interpretat de Domnia Sa nu e doar frumusețe și artă, ci un leac de vindecă rănilor inimii. Poate cel mai bun medicament pentru tristețe și amar. M-am întrebat deseori de ce, deși ar fi putut să-și petreacă viața oriunde în altă parte, a preferat locul natal. Iar după ce am avut norocul, pentru că e un mare noroc să ai un dialog cu Sofia Vicoveanca, am înțeles. Pentru că acolo, în locul său de baștină mult iubit, stelele par mai mari, gata să se prăvălească pe pământ. Și mai e o liniște ca la începuturile lumii. „Am avut o copilărie foarte tristă“, își începe mult așteptata destăinuire doamna Sofia.

— „Am fost uneori atât de tristă, că mi-e greu să spun. Eu m-am născut între oameni maturi, lângă Cernăuți, la Toporivca. Părinții au avut o situație materială foarte bună până au venit evenimentele. Și atunci mama a îngropat toată averea și ne-am refugiat la o mătușă la Vicopol, în speranța că ne vom întoarce. La 7 ani munceam pe bani. Să știți că pe mine emoția mă face să-mi plângă palmele... Tinerii de azi cred că dacă sunt frumoși trebuie să îmbrace doar costumul. Dar nu e așa. Eu nu știu

cât de mult place glasul meu, nici măcar dacă interpretez frumos o melodie, dar știu că vocea mea nu se confundă” (dialog realizat de Carmen Ciripoiu).

— „Mama mea a fost o luptătoare. Orice ar fi durut-o fizic nu spunea „vai”, iar dacă spunea un „of”, atunci era foarte grav. Foarte multe cântece le am de la ea, o bună deținătoare de melodii vechi. După ce a venit tata din prizonierat am început să ne înjghebăm un culcuș al nostru, o casuță. Tata era muncitor la Fabrica de cherestea din Vicov, de unde a primit un lot pentru casă și am început construcția. (...). La tencuială era nevoie de multă apă. Era clar că eu eram aceea care asigura... „izvorul”. Aveam două găleți imense cu care căram apa de la fântâna fabricii și cu care urcam un delușor destul de abrupt. Aveam 10-11 ani, iar dacă din întâmplare mai vărsam din ele, tata mă făcea cu ou și cu oțet, că-s adormită. Nu mai spun de bătăturile din palmă”...

— „N-am fost o frumoasă și nici nu sunt”, mărturisește artista. „De mică mi-am dat seama de asta privindu-mă în oglindă. Peste ani însă am realizat că frumusețea se compune din mai multe elemente: modul cum vorbești, cum gândești, cum privești, cum ascuți, cum mergi...”

— „Eu mă regăsesc mai mult în cântecele de dor, de jale, de amar, boce, chiar blesteme, piese de o mare încărcătură emoțională, de o mare profunzime a textului, și tocmai de aceea - foarte greu de interpretat. Nu sunt o cântăreață de ritm, dar nevoia m-a făcut și dintr-aceea, pentru că omul vine în sala de spectacol și vrea să-și bucure sufletul. Nu știu cât place, dar știu că nu se confundă glasul meu, omul îl reține. Nu mi-a fost greu să port costumul, pentru că în acest costum eu m-am născut” — Sofia Vicoveanca.

A realizat sute de imprimări la Radio București și Iași, pentru televiziune și la Casa de discuri Electrecord. În întreaga sa carieră a scos 10 discuri personale și 6 în colaborare; casete audio și video, CD-uri. S-a remarcat și prin culegerea de folclor muzical din zona Bucovinei. A susținut spectacole în țară și în străinătate, făcând turnee în Israel, Portugalia, SUA, Franța, Danemarca, Germania, Iugoslavia ș.a. Sofia Vicoveanca a făcut cunoscută zona Bucovinei prin cântecele sale încărcate de emoții și stări ale țărânului moldovean.

Ca o recunoaștere a activității sale de aproape 50 ani în slujba muzicii populare românești, Sofiei Vicoveanca i-au fost decernate mai multe distincții cum ar fi: „Meritul Cultural” clasa a IV-a (1973); Medalia „Tudor Vladimirescu” cl. I (1975); Medalia „Meritul Cultural” cl. I (1976); Crucea Națională „Serviciul Credincios” clasa a III-a (2002); Ordinul Național „Meritul Cultural” în grad de Mare Ofițer (2004) etc. A primit titlul de Cetățean de Onoare al localităților Suceava, Rădăuți, Siret, Pojorâta, Ciocănești și Vicov (jud. Suceava), precum și al comunelor Ion Creangă, județul Neamț și Ciocârlău, din județul Maramureș.

Majoritatea telespectatorilor sunt obișuiți să o audă doinind sau interpretând o horă săltăreață, însă puțini știu că artista a abordat și cea de-a șaptea artă și a jucat, de-a lungul carierei, în mai multe pelicule. „Majoritatea rolurilor au fost pe același „calapod”: eram fie văduvă, fie o femeie singuratică. Însă am lucrat cu mari actori români: Ilarion

Ciobanu, Margareta Pogonat, Gheorghe Dinică, Valeria Seciu, Mircea Diaconu. Atât de mari sunt actorii aceștia pentru mine, încât mă rugam înainte de fiecare filmare să nu fac ceva greșit ca să nu le stric jocul”, mărturisește artista Sofia Vicoveanca.

Timp de trei ani situl Sofiei Vicoveanca a fost privit de 115060 persoane. Iată ce scriu admiratorii artistei:

— E unica!!!

— Trăiască Bucovina!

— Îmi place portul, prezența ... îmi place cum cântă... și nu găsesc decât un cuvânt: SUBLIM!

— La una din orele de româna am vorbit de folclorul românesc. Profesorul nostru ne-a spus că în folclor, Sofia Vicoveanca este româncă absolută.

— Doamna Sofia Vicoveanca, frumoasa, gratioasa, extrem de talentată și autentică.

— Cu adevărat, România are chipul ei. Să ne trăiți întru multi ani, distinsă doamnă! Sper să vă cunoască și stră-stră-nepoții mei!

— Să nu uităm că identitatea românului este muzica populară!!! felicitari doamnei Sofia Vicoveanca!!!

— Una din cele mai frumoase femei din lumea asta...

— Emotionant... Doamna Sofia, vocea inconfundabilă a muzicii populare. Frumos !

— Probabil, singura DIVĂ în viață a canteleului popular românesc; un talent imens care izvorăște dintr-o mare sensibilitate artistică și sufletească.

— Sănătate și viață lungă DOAMNEI canteleului bucovinean!

— Să ne rugăm să trăiască mulți ani și să ne mai îndulcească cu vocea ei. Nu cred că o să mai ajungă cineva la valoarea ei. Se distrează cântând.

— Dacă mama noastră România, ar avea chip de femeie, cam așa ar trebui să arate...ca Sofia Vicoveanca...

— Să trăiești 1000 de ani ! Te iubim!

— Dumnezeu s-o ocrotească! Mi-a încântat viața și adeseori mi-a readus zâmbetul pe buze în momente de cumpănă. Te ador Sofia!

— Doamne ce frumoasă ești... naturală...îți cântă sufletul de bucurie când o vezi....ești adorabilă... mulțumim că ești!

— Dumnezeu să vă țină sănătoasă doamnă scumpă. Mi-ați marcat copilăria, sper sa-mi cântați și la nuntă...

— EXTRAORDINAR! Sofia a lucrat ani buni cu Lăutarii, o voce istorică și o formație de renume ! Mulțumesc din suflet. FRUMOS!!!!!!!

— Un înger în chip uman și glas divin.

— FRUUUUMOS!!!

Ascult de fiecare data cu aceeași plăcere chiar și de mai multe ori o melodie !!! SUPEEEERB !!!

— Fabulos concert. Fabuloasă orchestră. Sofia este unicat. Orchestra „Lăutarii” este fără îndoială cea mai completă orchestră de muzică populară românească, moldovenească... !

Să-i spui „Doamna”, „Regina” canteleului popular românesc? E prea puțin. Bucovineanca cea frumoasă și subtilă ca trestia face parte din sufletul fiecăruia dintre noi, iar acolo nu există grade de comparație.

Vocea ei răscolitoare și amplă, prezența ei distinsă și austeră au făcut și vor face istorie.

La multi ani
SOFIA VICOVEANCA!

SILVIA GRIGORE

Nume notorii din lumea artistică au înnobilat luna lui august.

Printre ei e și această Doamnă de zile mari, care a întregit coroana culturii noastre prin universul unicat a unei interprete talentate și deosebit de înzestrate de Măria Sa - Muzica.

Suflul de taină și gingășie ține de chipul său frumos.

Doamnă cu ambiție, harnică,

suflet pornit la lucruri mari și minunate.

Mănuiește chitara, care-i parte din inima ei și-și găsește aleanul de câte ori trece cu mâna peste strune.

Pe parcursul vieții a avut momente de înălțare prin repertoriul ce-l deține, fiindcă rămâne de fiecare dată la izvoarele melosului popular. Își alege repertoriul minuțios și cu rafinament. Piese compuse de

interpretă trec prin firea-i zbuciumată și neogoită.

La această sărbătoare parcă ar face un bilanț, dar vom greși de o vom susține, ea vrea să-și adune niște file la creația ei.

E susținută și adorată de fanii săi, trecând peste ani frumos cu capacitatea muncii sale inegalabile.

Leagănul orheian i-a dat aripi sănătoase, a purtat-o prin lume destoinic și orice mișcare a simțit-o cu inima. Aduce inteligența și cultura neamului său, o susțin, iar ea de fiecare dată pune la temelie cel mai frumos mănunchi de cântece.

Artistă și compozitoare talentată, parcă numai ce a pornit la drum. Are multe a le face... Spune că e energică și nu ar da-o la pământ nici o frântură de vânt.

E deosebită !

E dăruită de Bunul Dumnezeu !

Are noroc !

Are un fecior, trandafir de floare aleasă !

E puternică!

Uniunea Muzicienilor din Moldova, a cărei membră este, îi aduce cele mai frumoase și sincere felicitări, urări de bine și sănătate cu prilejul jubileului și o asigură de dragostea și aprecierea sa. La mulți ani și toți buni, cântece frumoase, sănătate, prosperare, iar Măria Sa Dum-nul să o ocrotească, dăruindu-i har în nobila-i misiune de mesager al cantecului.

GALINA PĂSLARU
Uniunea Muzicienilor din
Moldova,
Maestru în Artă

Eminesciana — Festival Național de Muzică și Poezie

Festivalul Național de Muzică și Poezie „Eminesciana - 2011”, ediția a XXV-a s-a desfășurat la 10 iulie în poiana Eminescu, km 6 , pădurea Scoreni.

Festivalul a fost organizat de către Secția raională Cultură și Turism, sub egida Consiliului raional Strășeni, în colaborare cu Despărțământul „M. Eminescu” ASTRA Strășeni. La manifestare au participat numeroase personalități notorii din republică: Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și scriitorii Nicolae Dabija, Tutus Știrbu, Marcela Mardare, poetul și deputatul în Parlamentul Republicii Moldova- Ion Hadârcă, parlamentara Valentina Strătan, Diana Dicusari , directorul Centrului de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, regizorul Valeriu Jereghi, Primarul general al municipiului Chișinău dl Dorin Chirtoacă și ca de obicei Președintele raionului dl Nicolae Robu împreună cu Constantin Ioniță și Aurel Cogan - vicepreședinți.

Toate primăriile din raionul nostru au participat cu bogate expoziții ale meșterilor populari.

Claudia Nestor, șef Secție raională Cultură și Turism (regizorul festivalului), a asigurat publicului un spectacol de zile mari cu participarea artiștilor amatori din raion, cât și a interpreților și actorilor profesioniști din republică.

Pe scena a evoluat corul unit, condus de maestrul Victor Nevoe cu piesele pe versurile poetului M. Eminescu „Pe lângă plopii fără soți” și „Eu mă duc codrul rămâne”. Corul unit a reprezentat formațiile corale: „Doinița”, s. Sireți, conducător dna Svetlana Rebeja; „Brăuleț”, s. Roșcani, conducător dl Ion Buga; „Doina codrului” din s. Lozova, conducător dl Grigore Pascaru; „Recenii”, s. Recea, conducător dl Victor Nevoie; „Flacăra din lacrimă” din s. Făgureni, conducător dl Anatol Șaptefrați și corul „Burebista” de la Casa raională de cultură, conducător dl Anatol Șoldea.

Clipe de o frumusețe rară a prezentat spectatorului și interpretul Adrian Bogușevschi din s. Scoreni

cu strălucita piesă „Eminescu” pe versurile regretatului Gigore Vieru, muzică de cel care l-a cântat la cel mai înalt nivel pe Mihai Eminwscu – Ion Aldea –Teodorovici.

Tot la acest compartiment, alături de Adrian Bogușevschi au mai participat cântăreții: Diana Staver din s. Scoreni, Tatiana Heghea, s. Sireți și Otilia Chintea – Codreanu din s. Pănășești.

Un colaj de gânduri „Eminescu - poet nepereche” a fost susținut de elevii-absolvenți ai clasei de teatru: Dumitru Cotelea, Doina Coșelan, Sergiu Priguza, Valeria Vdovâi, Mihaela Tătaru și Arcadie Romanciuc sub îndrumarea profesoarei Claudia Nestor.

Și-au mai dat concursul și colectivele artistice: „Dumbrava verde”, Casa raională de cultură, conducător dna Valentina Popa; „Româncuța” din s. Tătărești, conducător dna Tamara Cortac;

„La fântâna dorului” din s. Zubrești, conducător dna Ana Lungu; „Bordeiaș”, s. Sireț, conducător dna Svetlana Rebeja; „Ștefan Vodă” și „Sânzâenele” din s. Căpriana, conducător dl Tudor Ungureanu; Ansamblul de muzică și dans popular „Poienița” din Cojușna; Ansamblul de dans folcloric „Rotunda” din s. Vorniceni, conducător dna Valentina Cazauc și Ansamblul de dans popular „Lozioara” din s. Lozova, conducător dl Sergiu Guțu.

I-am avut ca oaspeți ai festivalului pe Ansamblul de bărbai „Haiducii” din s. Costești, raionul Ialoveni, care prin repertoriul ales cu mult har și interpretare deosebită au mirat spectatorul.

Au întregit programul artistic inpreții și actorii profesioniști: Maria Stoianov, soții Luminița și Valentin Dragomir, basarabeanca – Aurica Dicusari, Ninela Caranfil cu un recital de poezie, iar surpriza sărbătorii au constituit-o actorii Iurie Gologan în rolul lui Mihai Eminescu și Daniela Burlaca în rolul Veronicăi Micle.

Spectacolul a fost moderat cu multă dragoste și profund respect față de marele Eminescu de către soții Zinaida și Ion Condrea,

profesori de limba română din s. Vorniceni.

Organizatorii au oferit participanților medalii și trofee cu chipul poetului, diplome, mențiuni bănești, iar tuturor membrilor formațiilor participante - insigne cu chipul lui Mihai Eminescu.

Coloana sonoră a spectacolului a fost asigurată de operatorii Casei raionale de cultură, director Vasile Radu.

Spectatorii au cântat și recitat împreună cu artiștii, au avut parte de clipe frumoase împreună cu geniul poeziei noastre - Mihai Eminescu.

**Cu multă dragoste,
DIANA BEDRAȘCO**

Micul prinț de la nordul Moldovei

Raionul Edineț cu talentele sale populare

Unul dintre acestea este Viorel Vrâncean, tânăr interpret de muzică ușoară și populară, cel care a cucerit Grand-Prix-ul ediției curente a Festivalului-concurs Internațional al Talentelor Lumii „Micul Prinț”.

Viorel s-a născut și locuiește în orașul Cupcini. Își face studiile la Gimnaziul din localitate, a trecut în clasa IV-a, cea mai mare pasiune a lui fiind muzica. Este un băiețel activ, vesel și isteț. În ochii lui albaștri citești sinceritate și dorința de a pătrunde în misterele necunoscutului. Mai este și responsabil, muncitor, are un scop bine definit în viață – să devină cântăreț pe scena mare. Visul lui are toate șansele să se îndeplinească, deoarece până la moment băiatul a adunat în palmaresul său multe diplome de la festivaluri și concursuri raionale, republicane și internaționale. Patima sa pentru muzică vine din fragedă copilărie, datorită bunelului din partea mamei, Valeriu Ciobanu. Așa s-a întâmplat că într-una din zile, rămas singur acasă cu micuțul Viorel, în vârstă de 2 anișori, care nu se mai oprea din plâns, bunelul i-a cântat cântecul „De la Cernăuți la vale”. Mare i-a fost mirarea când băiețelul a încetat să plângă și îl asculta cu multă atenție. Peste câteva zile, educatoarea de la grădiniță i-a mărturisit mamei Ludmila că băiețelul fredonează, în timp ce se joacă, această melodie. Acasă, la rugămintea celor apropiați, Viorel a interpretat cu multă sârguință, întreg cântecul.

De atunci, Viorel Vrâncean a devenit steluța instituției de învățământ preșcolar. De la vârsta de 4 ani frecventează Casa de Creație a Copiilor din Edineț, iar din clasa I – Școala de Muzică din Cupcini, studiind acordeonul și ionica.

A debutat pe scena din orașul Edineț la 5 anișori, în cadrul festivalului consacrat deschiderii mărțișorului. Fiind înalt apreciat atât de publicul prezent, cât și de specialiștii de la Secția raională de cultură, a continuat să participe la activitățile culturale din raion și din republică. A fost mereu menționat cu diplome de laureat al festivalurilor „Tamara

Ciobanu”, „Vera, Nadejda, Liubovi”, „Voci tinere”, „Stea-Logostea”, Festivalul etniilor, Concursul Internațional „Vesinii Zvezdopad” 2010 din Polonia, unde a ocupat locul III, pentru participare în cadrul ansamblului folcloric „Muguraș” de la Casa de Creație a Copiilor Edineț, pentru participare la spectacolul dedicat Aniversării a XXII-a de la retragerea contingentului limitat al trupelor armate din Republica Afganistan, locul I la ediția curentă a Concursului raional al cântecului patriotic „Suntem urmașii lui Ștefan” ș.a.

Odihnindu-se la tabăra pentru copii „Poienița veselă” din Ruseni, se implică activ în toate activitățile culturale organizate. În vara curentă, bunăoară, s-a învrednicit de diplome pentru locul I la Concursul „Mister poienița veselă” și participare activă la Concursul „Maratonul muzicii și al dansului”.

Zilele trecute Viorel s-a întors acasă cu premiul mare de la ediția a XIII-a a Festivalului-concurs internațional al Talentelor Lumii „Micul Prinț”. Printre cei 41 de participanți din diferite țări, s-a evidențiat cu piesa interpretului Vitalie Dani „Trandafirii”. Își amintește cu zâmbet pe față de toate emoțiile și trăirile pe care le-a avut, lacrimile de bucurie văzute în ochii mamei, aplauzele spectatorilor și înmânarea Grand Prix-ului.

Viorel Vrâncean este și un elev exemplar, anual fiind menționat cu diplome pentru succese remarcabile la învățătură și purtare exemplară. Îl pasionează lectura, îndeosebi, poeziile lui M. Eminescu. Îi place să alerge și să se distreze cu prietenii, să joace fotbal. Ceea ce-l deosebește de unii semeni ai săi este credința în Dumnezeu. Diminețile de duminică obișnuiește să le petreacă cântând în corul bisericesc din orașul natal.

Vorbind despre cheia succesului, Viorel menționează talentul preluat de la bunel, munca zilnică pe care o depune, spre plăcerea sa, cântând la instrumente muzicale, și, nu în ultimul rând, susținerea celor apropiați.

TATIANA BEJAN

Eu mă duc... codrul rămâne...

Anul acesta, ansamblul vocal model al veteranilor de la Palatul de cultură din orașul Hâncești v-a sărbători aniversarea de 15 ani de la fondare. În anul 1966, la inițiativa pedagogului veteran dl Boris Batâr, pensionarii corului mare „Balada” (colectiv renumit atît în țară cît și peste hotarele ei, îndrumat de dl Victor Creangă, renumit dirijor) au fondat corul veteranilor. Acest minunat colectiv era diriguit de către dna Larisa Lavric, profesoară la Școala de Arte din localitate, iar din anul 2002 la cărma formației a venit dna Minodora Tonu - remarcați de către spectator, autoritățile locale dar și de către specialiști în domeniul respectiv prin interpretarea, pen-

grame alese au evoluat în fața celor mai longevivi de la azilul de bătrîni din satul Sărata Galbenă, Hâncești creîndu-le dispoziție frumoasă, au prezentat zeci de spectacole și evoluări artistice în cadrul mai multor manifestări culturale raionale, și concerte organizate în diferite localități. Toate acestea se datorează și conducătorului artistic al formației dna Ana Furtună, acompaniatorului dlui Nicolae Panfil și dirijorului Sergiu Ștefan. Fiind invidiați, pe bună dreptate, de mulți spectatori - îndrăgostiți în cîntecul popular, ansamblul și-a lărgit componența cu noi talente ca: mătușa Maria Guțanu, bun cunoscător al obiceiurilor și tradițiilor populare din

de sete”, „Vino, vino, printre brazi” (de veselie); „Avea mama cinci pușori”, „Zău, zău, zău”, (prelucrare de regretatul Boris Batâr), „Colo-n vale”, „Jelui-m-aș și n-am cui”, „Eu mă duc codrul rămâne...” – ultimul fiind piesa care îi definește ca formație artistică dar și ca personalități în promovarea tezaurului folcloric. Un loc aparte, în repertoriul formației, îi revine romanței. Membrii ansamblului consideră romanța o vie alinare a sufletului – „Sara pe deal”, „Se scuturau toți trandafirii”, „Pe lângă plopul fără soț” etc.

Viața este complicată. Ea își desfășoară existența prin clipe fericite și frumoase dar și cu cotituri care lasă în sufletele noastre urme adânci. Pentru noi, mărturisesc membrii ansamblului, cîntecul „Eu mă duc, codrul rămâne” mai este și un imn în pomenirea colegilor dragi, care au plecat în lumea cerească – Minodora Tonu, Boris Batâr, Grigore Volcinschi, Elena Guțu..., Dumnezeu să-i aibă în pază...

Trăiește pentru oameni și ei vor trăi pentru tine, acesta-i crezul formației care îi unește și mai mult, le face viața mai interesantă, mai bună, mai frumoasă...

Nu numai grijile și nevoile lumești dar și dragostea față de bogăția spirituală a neamului, de transmiterea ei noilor generații care vin să întregească unitatea de neam, îi adună pe membrii ansamblului seară de seară la Palatul de cultură din orașul natal, să cînte cu multă dragoste pentru și împreună cu spectatorii, valorificînd și promovînd și pe această cale obiceiurile și tradițiile noastre populare, care de viacuri ne-au reprezentat ca adevărați gospodari ai acestor meleaguri...

Cu multă dragoste pentru DVS
VALERIU VLAS,
directorul Palatului de cultură
din orașul Hâncești

tru prima dată a Imnului orașului „Hâncești plai de vis”, autor Constantin Romașcanu.

Realizînd o activitate intensă de o calitate artistică de invidiat, formația este laureat al Festivalului „Victoria-2005” și „Eminesciana-2005”. Frumosele capodopere „De ce nu vii” și „Pe lângă plopul fără soț” de Mihai Eminescu, au reprezentat evoluarea cu mult har a formației în cadrul ultimului festival, aducîndu-le succese deosebite, recunoștință din partea organizatorilor. Deasemenea, cu pro-

partea locului dar și strălucit interpret la toabă, interpreții Ion Bocșa, Nicolae Sălcuțan, Andrei Rusu, Petru Balan, Ioachim Ouș, Mihai Matvei (tenori), Ana Fortună, Elena Botezatu, Maria Guțanu, Nadejda Nagacevski și Ecaterina Munteanu (soprane).

Repertoriul formație cuprinde mai multe obiceiuri și tradiții populare cum ar fi „Șezătoarea” prezentată foarte des spectatorilor ș.a., și cîntecele populare „Iartă-mă”, „Pentru tine Doamne”, „Sfînta Maria...” (sacre); „Fata de la moară”, „Trecu-i vale mor

Filiala Școlii de Arte „Valeriu Hanganu“

din s. Baimaclia, raionul Cantemir la cea de-a XX-a aniversare !

Dragi colegi !!!

Iată-ne ajunși în plăcuta postură de a sărbători cea de-a XX-a aniversare a filialei Școlii de Arte „Valeriu Hanganu”.

profesorii au manifestat entuziasm și multă daruire de sine în familiarizarea și promovarea celor mai dotați copii, participând cu ei la diferite concursuri zonale și republicane, festivaluri, concerte, contingentul instituției a crescut de la 12 la 98 de elevi, acumulând totodată diferite profiluri: Muzică (1991); Coregrafie (2006); Arta teatrală (2008); Arta plastică cu speciali-

20 ani de muncă, eforturi, realizări, bucurii, nu sau perindat în zadar. Datorită responsabilității, faptului că

zarea pictură și meșteșuguri populare (2011).

Atmosfera de cunoaștere dar și de creație, managementul procesului de studiu și a vieții instituției, relațiile dintre profesori – administrație, profesor – elev, elev – elev ș.a. au contribuit la consolidarea colectivului de profesori ai filialei fiind dascăli adevărați, aceasta o demonstrează și faptul că ei au confirmat titluri cu înalte grade didactice: Cristina Botnarenco (coregrafie), Gheorghe Blănaru (istoria teatrului, dansului, artei

plastice, artei meșteșugăritului), Svetlana Beșleaga (arta teatrală), Ana Ghertan (acordeon), Tatiana Cechir (arta meșteșugăritului), Cristina Sarivan și Olga Stângu (pian), Anatolie Coroi (instr. adaugător), Margareta Glibiciuc (arta plastică).

Ca rezultat al muncii enorme a profesorilor, au absolvit această instituție-filială 164 de elevi. Unii dintre ei și-au continuat studiile în diferite instituții de profil din Moldova: Viorel Popov, Alexandru Dutca și Dorin Mincev la Colegiul Industrial Pedagogic din or. Cahul; Cătălina Guci și Mihai Zagorschi - Colegiul Republican de Muzică Stefan Neaga din mun. Chișinău; Cristina Popescu și Svetlana Ababi la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chisinau, și mulți alții.

Activând în cadrul instituției respective din anul 1994, mă bucură faptul că nu conținește valul de copii dotați și dornici de a cunoaște și îndrăgi arta interpretării la diverse instrumente muzicale, tainele dansului popular, măiestria actorului, secretele artei plastice și a artei meșteșugăritului.

La cei 20 de ani jubiliari ai filialei, remarcați prin succese și împliniri apreciabile, adresez cuvinte de felicitare întregului colectiv de profesori, multă, multă sănătate, prosperitate, să rămână la fel de consacrați meseriei de pedagog ademenitori la Altarul Artei a viitoarelor generații, să descopere tainele armoniei sunetelor, ritmul muzicii și a dansului național, căldura culorilor și măiestria artistică populară.

Cu respect deosebit și recunoștința aleasă

TATIANA COROI (Ravliuc),
absolventa primei promoții a Școlii de muzică, actual sefa filialei Școlii de
arte „V. Hanganu”, profesoară de teorie și pian

Cu verbul îmbrăcat în smoching...

Onorați profesori! Jucându-și propriul rol efemer, Toamna, cu mapamond de pictor la picioare, schițează deja „Geoconda” lui Leonardo da Vinci - plină de vraja și grația Reginei stilate, și mai reproduce cu mare succes publicitar armonii din „Una quasi fantasy” - ca necesitate la îngrijirea sonoră a evenimentului de septembrie, 2011.

Rămâne-ți ca entitate Number One în loja magnifică a Catedralei Cunoștințelor.

Cu verbul îmbrăcat în smoching și parfumat de mireasma crizantemelor tăcute, Vă dorim, ca:

- Eticheta de Dascăl să Vă fie mereu muiată în albia succesului;
- Calitățile medaliat să alimenteze Bijuteriile din Altarele înțelepciunii;
- Evidenta sete după frumos, să Vă avânte perpetuu spre realizarea Valsului de luxare.

GHEORGHE NICOLAESCU
șef, Cabinet Metodic

Eudochia Socinschi-Plăcintă

Născută la 23 februarie 1949 în satul Tomaiul Nou, raionul Leova, într-o familie de intelectuali.

Studii: Școala de Iluminare Culturală „Elena Sârbu” din orașul Soroca; Universitatea de Stat din Chișinău, facultatea Biblioteconomie și Bibliografie. Din 1970 activează în Biblioteca Publică raională „Antonie Plămădeală, Hâncești.

Poezia Eudochiei Socinschi-Plăcintă, mărturisește scriitoarea Marcela Mardare, expresie a trăirilor sale, vine dintr-o pornire năvalnică a sufletului care aspiră spre frumos, spre valori veșnice. Printre acestea se înscrie dragostea pentru casa părintească, pentru meleagul natal, pentru graiul matern și neamul românesc, pentru rude, prieteni și toți acei care îi sunt dragi și aproape inimii. Despre ei vorbește în rânduri versuite și lor le sunt dedicate poeziile pe care le-a înmănuncheat în prezenta carte.

Autochestionar

- Când m-am născut?

- În patruzeci și nouă,
Când căzuse roua de pe frunțile
părinților
În brazda-cenușă,
Trasă de bune în '46...
În sfârșit, dădu rod.

- Ziua? Luna?

- Ziua se lupta cu noaptea,
Hoinărind prin nămeții pân la geam.
Faur adusese vestea
Bocănind în ferestre
Cu bulgărași de zăpadă
Și cu fulgi de nea.

- Cine sunt părinții?

- Două păsări călătoare
Care și-au găsit adăpost
Într-un colț de rai
de sub Hâncești.

- De am urmași?

- Doi stejari viguroși
Și o viță de vie ce a dat viață

La doi mugurași-drăgălași
cărora le pun fundițe în cosițe.

- Rude?

- Am rude foarte multe
pe dealuri și lunci.
Cu brațe trudite și o vatră de prunci.

- Locul de muncă?

- Lucrez într-un laborator
de idei misterioase, unde
Se produce logodna cuvântului
cu Omul – Biblioteca.

- Cine mă-nsoțește zi de zi?

- Creația cea mai perfectă
a Omului – Cartea. Ea îmi este
pâinea sufletului.

- Și, totuși, cine sunt?

- Suma cărților lecturate.

- De am vre-o dorință?

- Doamne, dacă ai putea reuși
Să conservezi pentru eternitate
Lumea cea mai bună dintre toate
Lumile posibile – Lumea Copilăriei.

* * *

Nostalgie

Să mă ierți, căsuță părintească,
De-a crescut cărarea cu trifoi,
Am lăsat uitarea s-o-mpânzească...
Eu mă voi întoarce înapoi:
La fântâna cea cu apă bună
Și la poarta ce mă aștepta
Maica, cu nepoții ei de mână,
Cu pestelca ochii își ștergea.
E cam trist acum în ogradă,
Au crescut nepoții și-au plecat,
Dar ne vom întoarce toți odată
La căsuța Bunei – neapărat.

* * *

Mi-ai răpit aerul...

Mi-ai răpit aerul, lumina,
Ești curios să afli de unde-mi
iau puteri ca să respir,
să văd cerul cu stele...
Îți voi răspunde:
Să știi tu, dragul meu,
Eu am înviat ca
Pasărea Phoenix
din cenușă
și nu vom mai intra
Nicăând pe-aceeași ușă.

* * *

Mă cheană-n taină

Mă cheană-n taină
Licărul făcliei
(Căci sufletul mi-a fost
În lungă pribegie)
Să vin tihnit
Alături de icoană
Să mă închin,
S-aprind o lumânare,
Apoi s-arunc
Privirea-n rugă, sus,
Sperând s-o întâlnesc
Pe cea a lui Isus!
* * *

Spune-mi, dragă bunicuță

Spune-mi, dragă bunicuță,
Și matale-ai fost fetiță?
Și furai de prin livezi
Mere care erau verzi?
Și prin ploaia cea de vară
Alergai desculț pe-afară
Cu copiii din mahală?
Făceați raite prin ponoare
După găze, cărăbuși,
Viorele și brânduși?

Iar acuma, ca să vezi,
Șezi la poartă cu un băț
Și păzești un pom c-o pară
De copiii din mahală!
* * *

Patru vrăbii ciufulite

Patru vrăbii ciufulite
Se sfădesc la noi în curte
De la niște bobi de grâu.
Două țopăie pe-o creangă
Și amaric se mai ceartă.
Trei împart un vierme gras
Și sunt pline de necaz.
Numai **una** ciripește:
Cred că e sătulă
Și le cânt-o uvertură.
* * *

Sapă ursul fântâniță

În pădure-n poieniță,
Sapă ursul fântâniță –
Se-nvârtesc în jurul lui
O puzderie de pui:
Un puiut de căprioară,
Doi puiuți de vulpișoară,
Trei puiuți de vereriță,
Patru cei de bufniță,
Cinci puiuți de burunduci,
Șase puișori de cucii,
Șapte pui de pițigoi,
Opt cu cei de cintezoii,
Nouă pui de ariceii,
Zece șoriceii...

Ursul mormăie: mor, mor,
Iat-am dat și de izvor!
Măi puiuți, veniți fuguța
Și luați cu voi cănuța,
Să gustăm din apa bună,
Apă dulce din fântână.
Stau în rând puiuții toți...
Numără-i, dac-ai să poți!
* * *

Salcâm în alb

Salcâm în alb, parfum seducător.
Aroma lui te-mbie, te îmbată.
Mă-astepti: eu știu că-ți este dor!
La salcâmul ce-a înflorit în poartă,
Ciorchinul alb mi-l prinzi în păr,
Apoi îți dau o dulce sărutare
Și totu-n jur ne pare un mister.
Și mai departe ce-o să fie oare?...
* * *

Frumoasele femei din viața noastră

Frumoasele femei din viața noastră
Își schimbă vârsta – rareori oglinda,
Să-ți pui atunci o întrebare:
Dar vârsta, totuși, riduri are?...
* * *

Îți mulțumesc din suflet, soartă

Îți mulțumesc din suflet, soartă,
Că mi-ai ales acest pământ cu nai,
Că am un neam frumos și mândru
Și cel mai melodios și dulce grai.
* * *

Mă întrebi cum trăiesc?...

Mă întrebi cum trăiesc?...
Trăiesc și eu după legea naturii,
Lupt toată viața
Și uneori, chiar înving!

Mă întrebi de mai zbor?
Mi-au slăbit aripile,
Zbor după puteri –
Dintr-o clipă în alta,
Niciodată spre ziua de ieri.

Mă întrebi de mai scriu?
Aș putea să nu scriu până mâine,
Dar ce-mi va spune Eul din mine?
* * *

Întrebați-o pe femeie

Cum se măsoară fericirea,
bucuria, gustul sălciiu al tristețelor?
Întrebați-o pe femeie!

Cum se împărtășește și
păcatul acelei forme
grațioase de invidie,
care este gelozia?

Întrebați-o pe femeie!

Cum să rezisti la trădare,
minciună și la focul stins
în vatră?

Întrebați-o pe femeie!

Întrebați-o pe femeie!
Ea le știe pe toate.

MANUALELE AU FOST ELABORATE ÎN CONFORMITATE CU PROGRAMĂ
PENTRU ȘCOLILE DE MUZICĂ ȘI ARTE, APROBATĂ DE CENTRUL
METODIC REPUBLICAN ÎNVĂȚĂMÂNT ARTISTIC.

Moștenitorii

din or. Râșcani

Ansamblu de dans popular